

BUDGET 2024

OCH FLERÅRSPLANER 2025–2026

Centerpartiet

GÖTEBORG

Innehåll

Inledning	2
Styrning och ledning	4
Personal	5
Ekonomi	6
Kommunstyrelsen	8
Stadsbyggnadsnämnden	10
Exploateringsnämnden	14
Stadsmiljönämnden	17
Stadsfastighetsnämnden	21
Förskolenämnden	23
Grundskolenämnden	25
Utbildningsnämnden	27
Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning	29
Idrotts- och föreningsnämnden	31
Kulturnämnden	33
Nämnden för demokrati- och medborgarservice	35
Socialnämnderna	36
Nämnden för funktionsstöd	39
Äldre samt vård- och omsorgsnämnden	41
Miljö- och klimatnämnden	43
Nämnden för inköp och upphandling	45
Kretslopp och vattennämnden	47
Arkivnämnden	49
Nämnden för intraservice	49
Valnämnden	50
Överförmyndarnämnden	50
Kluster – Bostäder	52
Kluster – Energi	54
Kluster – Hamnen	55
Kluster – Interna bolag	56

Kluster – Kollektivtrafik	56
Kluster – Kommunal bostadsförmedling	57
Kluster – Lokaler	58
Kluster – Näringsliv	59
Kluster – Turism, kultur och evenemang	61
Ekonomisk sammanställning	63

Inledning

Göteborg är staden med ansiktet vänt utåt – mot havet, mot världen. En stad i ständig förändring. En stad med en stark framtidstro, men också allvarliga utmaningar. De senaste åren har det blivit alltmer uppenbart att det finns krafter i samhället med syfte att splittra Göteborg och Sverige som samhälle. Det finns säkerhetspolitiska hot mot vårt demokratiska system, den liberala världsordningen och medborgarnas fri- och rättigheter. Dels från främmande makt men även från terrorism och extremism samt en kriminell miljö som riskerar att institutionaliseras i samhällskroppen. Gemensamt för dessa krafter är att de gynnas om Göteborg blir en mer splittrad stad. En stad där förtroendet för vår socialtjänst urholkas, där främlingsfientlighet och extremism breder ut sig och där misstro mellan människor och grupper sakta förgiftar oss, är en stad där dessa krafter ges utrymme att verka.

Vårt budskap är tydligt. Göteborg ska vara en stad som håller ihop. En stad som aldrig accepterar utbredd segregation, aldrig står tyst då hat och fördomar visar sitt fula tryne och aldrig normaliserar gängkulturens likgiltighet till människoliv. Den enskilt viktigaste åtgärden för att Göteborg ska hålla ihop är att verka för att alla göteborgare ska uppleva sitt lokalsamhälle som sitt hem. Göteborg behöver stadsdelar och tätorter som människor vill flytta till istället för ifrån. Trygga områden byggs alltid av grannskap med mellanmännisklig tilltro. Så är det inte idag. Under decennier har vi som stad accepterat att delar av kommunen fastnat i ett utanförskap där upplevd otrygghet och misstänksamhet i samhället är högre och där skolresultat och sysselsättning är lägre.

För Centerpartiet är ett aktivt lokalsamhälle otroligt viktigt för att bryta utanförskapet och stå emot dem som vill sprida misstro mellan göteborgarna. Därför behövs fler goda krafter i hela Göteborg som bygger våra lokalsamhällen starka; föreningsliv, lokala småföretagare, studieförbund och ett fritt kulturliv. När den civila delen av samhället står starkt, fungerar också den offentliga delen bättre. En stadsdel där föräldrar tillsammans engagerar sig i den lokala lekplatsen, där barn och unga möts i föreningslivet och där det lokala näringslivet får blomstra och bidra till den lokala utvecklingen, är en stadsdel med motståndskraft. Värdet av det lokala och småskaliga i människors närhet och vardag ska inte underskattas även, eller kanske framför allt, i en större stad som Göteborg.

Centerpartiet har sedan årsskiftet en ny roll i Göteborgspolitikerna som en oberoende och konstruktiv opposition till ett minoritetsstyre. I flera avgörande frågor har vi varit vågmästare och vår ambition är att alltid vara en reforminriktad kraft, med sakpolitik i fokus som svarar upp på Göteborgs problem och utmaningar. Det gäller också att stå fast vid sina värderingar även när det blåser, därför säger vi tydligt nej till rasism och populism. Vi är beredda att samverka med alla konstruktiva krafter som delar våra ambitioner att göra Göteborg bättre. Vi kommer dock inte ge inflytande till politiska partier som vill det motsatta och delar upp göteborgarna i ett vi och ett dem.

De senaste fem åren har vi drivit fram det paradigmskifte som just nu påbörjats inom stadsutvecklingen. Planer på att bygga framtidens Göteborg genom nya bilberoende förorter på bördig jordbruksmark har ersatts av planer på att istället utveckla våra befintliga förorter på ett hållbart sätt. Biskopsgården, Tynnered och Nordöstra Göteborg ska byggas om till trygga trädgårdsstäder med en blandning av urbana stads kvaliteter och många fler villor och radhus. Även barnfamiljer ska ha en framtid i Göteborg och utflyttningen ska brytas. Efter Centerpartiets initiativ har en uppdatering av Översiktsplanen inletts där en av de viktigaste åtgärderna är att stärka samhällsservicen på Göteborgs landsbygd. Därtill föreslår vi att Göteborg inrättar en landsbygdssamordnare i syfte att utveckla mindre orter och

Skärgården på ett samlat sätt. Vår lokala matproduktion ska stärkas genom att bördig jordbruksmark bevaras och att fler lantbrukare får köpa loss marken de odlar på.

Samtidigt som att vi bygger ihop Göteborg ska vi klara klimatomställningen. Det positiva är att arbetet med att göra Göteborg mer socialt hållbart ofta går hand i hand med att minska utsläppen. Steg för steg ska Göteborg investera för en helt fossilfri fjärrvärme och verka för att raffinaderiindustrierna i staden ställer om till 100 procent förnybar bränsleproduktion. Minst lika viktigt är att staden växlar upp arbetet med att ställa om till hållbara resor och göra vår stadsmiljö mer attraktiv. Centerpartiet har tagit initiativ till att öka utbyggnaden för ny cykelinfrastruktur genom att använda taktisk planering på liknande sätt som framgångsrika städer såsom Paris, London, Berlin och New York. Genom vårt initiativ *Pilotområde Cykel* har kommunen sänkt sina kostnader för nya cykelbanor till en tiondel och kortat utbyggnadstiden med cirka tre år. Lösningen är att ställa om befintligt gaturum med enkla men effektiva åtgärder, som att ersätta kantstensparkeringar med trafiksäkra cykelfiler. Därtill vill vi prioritera havsmiljöarbetet och föreslår en maritim återvinningscentral vilket är en viktig åtgärd för att minska den nedskräpning som sker i Västerhavet.

Även om vissa av Göteborgs utmaningar är akuta, behövs ett långsiktigt perspektiv för att klara de sociala och klimatomständiga utmaningar som kommunen står inför. Därför kommer vi aldrig att acceptera att morgondagens göteborgare sätts i permanent skuld. Vår budget bygger därför inte på storskalig lånefinansiering av våra kommunala bolag eller utförsäljningar av stadens tillgångar för att finansiera den dagliga driften. Istället vågar vi prioritera och fatta obekväma beslut som att indexera parkeringsavgifter och styra om kommunala bidrag till elitidrottsklubbar för att säkra välfärden på lång och inte bara kort sikt.

Sist men inte minst får vi aldrig låta de hot och utmaningar Göteborg står inför hämma staden. Vi måste hela tiden våga tänka nytt. Värna vårt innovativa näringsliv och våra universitet som utvecklar Göteborgssamhället. Vi ska även våga vara en rolig stad där nöjen, krog- och restaurangliv, nattklubbar och kultur får ta plats. Göteborg ska vara en tillåtande och liberal stad i alla bemärkelser där kultur och nöje får lov att höras och synas. Därför vill vi införa kulturljudzoner där kulturen får lov att leva och låta, bygga om det centrala fossilkraftverket Rosenlund till en nattklubb och låta krögarna själv bestämma serverings- och öppettider.

*Emmyly Bönfors, kommunalråd,
Sabina Music och Hans Arby, ledamöter i kommunfullmäktige,
AnnaSara Perslow och Daniel Augustsson, ersättare i kommunfullmäktige*

Styrning och ledning

Kommunfullmäktiges budget är Göteborgs stads övergripande styrdokument. Budgeten anger en plan för verksamheten och hur den ska finansieras samt förväntat resultat vid budgetårets slut. Styrande dokument såsom program, planer, riktlinjer och policys som kommunfullmäktige har antagit ska följas och genomföras men är underordnade budgeten. Den övergripande inriktningen är att verksamheten i Göteborgs stad ska utgå från en hållbar utveckling. Det innebär en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov. Göteborg ska arbeta för att nå Agenda 2030 genom att arbeta aktivt med stadens övergripande mål samt nämnder och bolagsstyrelser nedbrytning av dessa.

Kommunfullmäktiges fyra övergripande mål för nämnderna är följande:

- Göteborg är en jämlik stad där alla individer ges möjlighet att forma sina liv.
- Göteborg är en ekologiskt hållbar stad för naturen, klimatet och människan.
- Göteborg är en näringslivsvänlig stad med långsiktigt hållbar ekonomi där individens ekonomiska frihet värnas.
- Göteborgs stad är en attraktiv arbetsgivare där personalen trivs på jobbet.

Utifrån de fyra övergripande målen ska nämnderna definiera verksamhetsspecifika mål och lämpliga indikatorer där det inte redan finns indikatorer i stadens program att använda. Målen i de styrande programmen i staden med tillhörande indikatorer ska också omsättas av nämnder och bolag. Uppdrag som ges till nämnder och bolag i denna budget ska genomföras under år 2024 om ingenting annat anges. Samtliga mål ska följas upp i den ordinarie uppföljningsmodellen.

2024 är ett år med mycket ansträngt ekonomiskt läge. Det är därför av största vikt att samtliga nämnder och bolagsstyrelser är återhållsamma med sina inköp. Under 2022 ökade stadens kategoriklasser "resor & konferenser" och "evenemangstjänster" mest av alla kategorier inom inköp och står för 44 procent av den totala ökningen. Även "marknad/PR/kommunikation" och "konsulttjänster" ökade markant mellan 2021 och 2022. För att säkerställa nämnder och bolagsstyrelser grunduppdrag ska dessa kostnader minska till åtminstone 2019 års nivå. På så sätt skapas ekonomiskt utrymme inom respektive verksamhet.

Nämnderna behöver ständigt effektivisera sitt arbete för att på så sätt maximera nyttan av varje skattekrone. Genom att Göteborgs stad har en positiv syn på att andra än kommunen kan genomföra delar av välfärdsuppdraget skapas incitament för verksamheterna att säkerställa största möjliga nytta av våra gemensamma skattemedel. Andra aktörer gör det även möjligt att jämföra kostnader och kvalitet, för att säkerställa att invånarna får den välfärd de förtjänar.

Under förra mandatperioden genomfördes två stora organisationsförändringar. Förändringarna innebär nya arbetssätt för stora delar av stadens verksamheter. Det tar tid för en ny organisation att sätta sig, men servicen gentemot invånarna får inte försämras i väntan på att nya rutiner och arbetssätt är på plats.

Personal

Göteborgs stad är en mycket stor arbetsgivare med omkring 60 000 anställda inom en rad olika områden. Det kräver en stor variation av kompetenser och kunskaper. För att både locka och behålla personal behöver Göteborgs stad vara en attraktiv arbetsgivare. Genom att arbeta med att skapa en god arbetsmiljö där människor trivs och kommer till sin rätt skapas goda förutsättningar.

Kompetensförsörjningen är en av stadens stora utmaningar framöver, där färre behöver försörja fler och det saknas personal inom en rad olika sektorer. För att möta dessa utmaningar krävs både ett helhetsgrepp så att man jobbar brett i hela staden för att lösa problem och specifika insatser i de olika nämnderna. Det behöver finnas möjlighet att vidareutbilda sig och öka sin kompetens inom staden genom fortbildningsinsatser. Möjlighet att utvecklas och karriärmöjligheter måste finnas för att det ska vara attraktivt att jobba inom staden.

Det finns också ett behov av att nyttja den kompetens och de resurser som finns på ett effektivt sätt. Vissa arbetsuppgifter kan och bör bara göras av en människa, men ny teknik och digitala hjälpmedel kan både komplettera och i vissa fall ersätta vissa arbetsmoment. Det frigör tid och gör att personalen kan fokusera på det viktigaste.

Från 2024 ska en ny rutin införas där Lagen om anställningsskydd ska följas gemensamt med Allmänna bestämmelser och gällande samverkansavtal. Det innebär att stadens särskilda anställningstrygghet inte längre ska tillämpas.

Det krävs åtgärder för att minska och på sikt få bort osakliga löneskillnader mellan likvärdiga arbeten i stadens förvaltningar. Undersköterskor, stödassistenter och barnskötare är exempel på tre stora kvinnodominerade grupper där det vid jämförelse med andra likvärdiga arbeten förekommer löneskillnader. Detta behöver staden arbeta strategiskt med. Under 2025 kommer en särskild lönesatsning göras för dessa grupper.

Ekonomi

Staden står inför ett problematiskt ekonomiskt läge inför 2024. De senaste årens händelser i omvärlden har lett till höga priser och ökade räntor. Konsumtionen avtar i samhället, likaså investeringstakten och lågkonjunkturen står för dörren.

Samtidigt brottas kommunen med den demografiska utvecklingen, där allt färre i arbetsför ålder ska försörja fler. Det ställer krav på nya arbetssätt för att klara välfärdsuppdraget. Samtidigt råder det kompetensbrist i flera yrkesgrupper som är kritiska för stadens verksamhet och näringslivet i stort.

God ekonomisk hushållning

I denna budget ligger de finansiella principer för god ekonomisk hushållning, som fastställdes år 2020, till grund för den långsiktiga ekonomiska planeringen.

Dessa anger att:

- Soliditeten för kommunkoncernen bör uppgå till 15 procent (inkluderat ansvarsförbindelsen för pensionsåtagande för pensioner intjänade före 1998).
- Staden bör över en rullande tioårsperiod uppnå ett resultatöverskott, exkluderat exploateringsbidrag och privata investeringsbidrag, motsvarande minst två procent av kommunens skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning.
- Egenfinansieringsgraden av investeringar, inklusive utdelning från de kommunala bolagen, bör under en rullande tioårsperiod uppgå till minst 50 procent, men eftersträvas överstiga 60 procent.
- Exploateringsverksamheten skall bedrivas så att inkomster och utgifter över en rullande tioårsperiod är i balans.

Utöver de finansiella inriktningarna för koncernen och för kommunen är det viktigt med god ekonomisk hushållning i verksamheten. Det innebär för Göteborg att i de mål som fullmäktige formulerar i sitt årliga budgetbeslut ingår också verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning. I årsredovisningen görs en samlad analys av dessa utifrån de målvärden som satts.

Med en god ekonomisk hushållning och effektiviseringar inom stadens verksamhet är ambitionen att på sikt kunna sänka skattetrycket. Det är viktigt att alla Göteborgs stads verksamheter planerar och agerar utifrån ett hela-staden-perspektiv och hushåller med stadens gemensamma resurser. Det finns en stor potential i digitaliserade arbetssätt, ny teknik och samlokalisering för att hålla nere administrativa kostnader vilket staden bör arbeta aktivt med.

Investeringar

Under 2022 växte Göteborg med 9 292 invånare. Det beror delvis på ökad invandring, i första hand arbetskraftsinvandring. Samtidigt är det fler som flyttar till Göteborg än från. Befolkingstillväxten ställer krav på fortsatta investeringar som möter ett ökat behov av bostäder, välfärdslokaler och infrastruktur. Samtidigt minskar både invandringen och födelsetalen kraftigt i Göteborg. Därtill byggs för få bostäder för större hushåll, vilket ökar utflyttningen av barnfamiljer. Inom några få år kommer det att riskera att staden står med

tomma förskolor och därefter grundskolor. Eftersom Göteborg ska vara en blandad stad för alla genom hela livet behöver stadens investeringar riktas mot att möjliggöra fler småhus och större lägenheter i nybyggnadsprojekten. Staden behöver söka alternativa finansieringslösningar vid större byggprojekt. Det kan exempelvis röra medfinansiering inom Göteborgs stad men även extern finansiering. Samarbeten med andra offentliga aktörer såsom Västra Götalandsregionen, statliga myndigheter och EU där olika projekt ofta delfinansieras bör fortsätta.

I takt med att klimatförändringarna gör allt större avtryck i vårt närområde blir behovet av klimatanpassningar större. Här råder det fortfarande osäkerhet gällande vem som är betalningsansvarig för de enorma investeringar som kommer behöva göras för att göra Göteborg motståndskraftig mot havsnivåökningar, skyfall och andra väderfenomen som kommer att bli allt vanligare.

Ekonomi i balans

Skattesatsen för 2024 fastställs till 21,12 kronor. På sikt är målsättningen att skattetrycket för göteborgarna ska minska. Som nämnts ovan ställer det krav på en tydlig styrning av verksamheten, där nödvändiga prioriteringar måste genomföras. I denna budget används SKR:s skatteunderlagsprognos från augusti 2023.

De senaste åren har Göteborgs stad haft positiva ekonomiska resultat. 2022 finns 5,6 miljarder kronor avsatt i resultatutjämningsreserven (RUR). Enligt stadens regelverk är taket för resultatutjämningsreserven uppnått och det finns inte någon möjlighet att avsätta ytterligare medel. Syftet med RUR är att kunna utjämna normala svängningar i skatteunderlaget över en konjunkturcykel. Skatteunderlagsprognosen från SKR ger ökade möjligheter att använda RUR under 2024, upp till 571 miljoner kronor. I budget för 2024 ianspråkats 571 miljoner kronor ur RUR:en.

Budget 2024–2026 baseras på kommunfullmäktiges beslutade budget för 2023. Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) är i SKR:s augustiprognos 4,1 procent. Valfördsnämnder får en uppräkningsram motsvarande PKV. Justering har gjorts för att kompensera för befolkningsförändringar. Övriga nämnder har ett effektiviseringskrav motsvarande 1 procent. Det är viktigt att nämnderna klarar av att hushålla med tilldelade medel då reserverna är begränsade. Utöver uppräkningsram får vissa nämnder specifika satsningar för att möta behovet. Internräntan höjs till 2,25 procent.

Realisationsvinsterna budgeteras med 700 miljoner kronor för perioden. Det bör nämnas att detta är en osäker prognos och kan behöva revideras för 2025 och 2026.

Utdelningen från de kommunala bolagen uppskattas 2024 till 270 miljoner kronor och för 2025–2026 till 150 miljoner kronor årligen. Utdelningen får inte vara lånefinansierad. Utdelning från bolagssektorn ligger på 270 miljoner kronor för 2024, då räknas 50 miljoner extra in från Parkeringsbolaget. Genom att optimera parkeringsintäkterna skapas förutsättningar för en hållbar utdelning på sikt.

I 2024 års budget avsätts 200 miljoner kronor för att möta nämndernas eventuella behov av att använda eget kapital. Möjligheten att använda eget kapital följer beslutade riktlinjer.

Kommunstyrelsen

Det är kommunstyrelsens ansvar att leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnder och bolagsverksamhet.

Kommunstyrelsen bereder ärenden som ska handläggas av kommunfullmäktige, tar hand om den ekonomiska förvaltningen och verkställer kommunfullmäktiges beslut. Det är viktigt att kommunstyrelsen arbetar aktivt i frågor som berör hela kommunen såsom egna styrdokument, Agenda 2030, näringslivsutveckling och med att säkerställa en god välfärd för alla göteborgare. Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar att leda och samordna stadens arbete för att öka tryggheten, skapa fler jobb, förbättra integrationen, stärka klimatsäkringsarbetet samt det övergripande personalansvaret.

Kommunfullmäktiges inriktning

Göteborg har en vision om att vara en hållbar stad öppen för världen. Det är migration och handel som hjälpt till att bygga Göteborg starkt. För att klara kompetensförsörjningen även i framtiden är det viktigt att underlätta för människor som vill flytta hit. Göteborgs näringsliv behöver arbetskraftsinvandring för att säkra sin kompetensförsörjning i bristyrken, inte minst högutbildad arbetskraft inom exempelvis IT-sektorn.

Göteborg ska också vara en stad för människor på flykt. I en orolig omvärld med Rysslands invasion av Ukraina och flera andra stora pågående konflikter i världen är det viktigt att Göteborg har ett bra mottagande av nyanlända. Göteborgs stad bör värna flyktingars rätt till egenbostad och begränsningen av antalet kommundelar som ska omfattas av undantag från EBO bör under 2024 minska och enbart omfatta utsatta områden.

Det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete som påbörjats av kommunstyrelsen de senaste åren ska fortsätta. Kommunstyrelsen behöver också säkerställa kompetenshöjande insatser kring välfärdsbrott, riskbedömning och arbetsmetodik inom de verksamheter som har behov av detta.

De senaste åren har det blivit tydligt att hatbrott och andra former av antisemitism utgör återkommande incidenter i livet för många judar. Denna hotbild har intensifierats på senare tid. Säkerhet är en av största betydelse för det judiska samfundet och säkerhetsåtgärderna utgör en stor ekonomisk börda för de judiska församlingarna i Göteborg. Kommunstyrelsen behöver därför ta ett ökat ekonomiskt ansvar för säkerheten runt Göteborgs judiska institutioner.

Kommunstyrelsens arbete med att stärka krisberedskap och civilt försvar ska fortsätta 2024. Göteborgs stad behöver färdigställa arbetet med att skapa en krigsorganisation, ta fram beredskapsplaner samt krigsplacera nyckelfunktioner.

Det är av yttersta vikt att Göteborgs stad agerar föregångare i klimatomställningsarbetet. Tillsammans med näringsliv, akademi och civilsamhälle ska staden aktivt arbeta för att minska Göteborgs klimatavtryck. I det arbetet behöver staden bidra med att påskynda omställningen av industrin inom exempelvis fordon, energi och petrokemi. Det öppnar nya möjligheter till grön tillväxt och export av miljöteknik. Kommunstyrelsen har tidigare fått i uppdrag att ta fram en klimatanpassningsplan. Medel för klimatanpassning avsätts även i år för att utveckla arbetet med planering av översvämningsrisker. Det är även viktigt att arbetena med högvattenskydd och skyfallsåtgärder fortgår för att inte riskera översvämningsrisker i delar av Göteborg.

Under hösten 2021 tecknade Göteborg Stad ett förnyat klimatkontrakt med Energimyndigheten, Vinnova, Formas, Tillväxtverket och Trafikverket. I kontraktet förbinder

sig Göteborgs stad att utarbeta en klimatinvesteringsplan. Planen ska fungera som ett sammanhållande styrdokument för klimatomställningsfunktionens arbete och tydliggöra hur stadens grundläggande ekonomiska intressen understödjer en accelererad klimatomställning. Det är viktigt att klimatomställningsfunktionen fortsätter med detta arbete. Kommunstyrelsen finansierar funktionen medan dess organisatoriska hemvist är under Miljö- och klimatnämnden vars uppdrag är att driva och samordna stadens miljö- och klimatarbete. Klimatomställningsfunktionen ska dock arbeta kommunövergripande och särskilt samverka med stadens bolag.

Kommunkoncernens kostnader för inköp inom vissa konsulttjänster och evenemang ska minska. Kommunstyrelsen får därför i uppdrag att sammanställa och analysera de senaste årens inköp av konsulttjänster inom "Konsulter, verksamhets- och organisationskonsulter", "Kommunikationstjänster", "Konsulttjänster för chefs- och medarbetarutveckling", "Marknad PR, Kommunikation" samt "Evenemangstjänster". Granskning ska särskilt göras från inköp där stadens egen kompetens bör kunna nyttjas, exempelvis inköp från managementkonsulter (styrning, ledning, organisationskultur, ledarskapsutveckling etc.), kommunikation och public affairs. Inom ramen för uppdraget ska Kommunstyrelsen föreslå verktyg för att minska kostnaderna för inköpen genom att avstå vissa verksamhetsprojekt eller bättre nyttja den kompetens som redan finns i staden.

Uppdrag

- Kommunstyrelsen får i uppdrag att minska antalet kommundelar som omfattas av undantag i EBO-lagstiftningen (LMA).
- Kommunstyrelsen får i uppdrag att fortsätta arbetet med att motverka tystnadskultur och stärka det trygghetsskapande- och brottsförebyggande arbetet mot otillåten påverkan.
- Kommunstyrelsen får i uppdrag att färdigställa en klimatinvesteringsplan.
- Kommunstyrelsen får i uppdrag att arbeta för att boende, besökare och näringsliv upplever kontakten med staden som enkel, trygg och att den sker utifrån deras behov. Ett servicetänk ska genomsyra alla nämnder och bolags arbete så att invånare upplever att kontakten med dessa är enkel.
- Kommunstyrelsen får i uppdrag att stötta AB Framtiden och Business Region Göteborg med att uppmuntra och ingå i samarbeten mellan olika aktörer för att göra utpekade platser mer attraktiva genom exempelvis Business Improvement Districts och inkubatorer.
- Kommunstyrelsen får i uppdrag att föreslå åtgärder för minskade kostnader för inköp inom vissa konsulttjänster och evenemang.

Stadsbyggnadsnämnden

Göteborg har vuxit från en stor småstad till en liten storstad. Tusentals nya bostäder och arbetsplatser har vuxit fram de senaste åren. Det är i grunden positivt att fler blir göteborgare och att företag satsar i staden. Det finns dock stora utmaningar i staden där en strategisk stadsutveckling kan bidra till lösningar. Göteborg har länge präglats av en stadsplanering där bostäder, handel och arbetsplatser separerats. Stadsdelar har byggts i enklaver utan sammanhållande stråk som förbinder dem. Det har bidragit till att staden blivit segregerad och bilberoende. De planerande nämnderna har inte arbetat tillräckligt samordnat och alltför många projekt har gått med ekonomiskt underskott. Göteborgs stadsplanering behöver en ny riktning så att utanförskapet bryts i de utsatta områdena, att framkomligheten förbättras för hållbara färdmedel och att näringslivet fortsatt vill satsa på Göteborg.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Stadsbyggnadsnämnden har ansvar för att driva och samordna den fysiska planeringen för Göteborg. Nämnden ska samordna och ansvara för den samlade strategiska stadsplaneringen. All stadsplanering bör utgå från en tydlig idé om hur staden ska se ut och fungera på sikt. Med tydliga stråk skapas förutsättningar för en gångvänlig stad och robust kollektivtrafik. En blandstad gör att olika människor rör sig runt hela staden olika delar av dygnet. Så fungerar det inte i Göteborg idag. Olika delar av staden planeras i alltför hög grad oberoende av varandra. Alltför många områden i staden är fortsatt utpräglade bostads-, kontors- eller handelsområden, vilket både bidrar till otrygghet och ohållbart resande. Stadsplaneringen i Göteborg behöver ett paradigmskifte.

Stadsbyggnadsnämndens viktigaste uppdrag blir att säkerställa att "Göteborgs utvidgade innerstad" och Framtiden AB:s arbete med "Värdeskapande stadsutveckling" utgör grunden för stadens utbyggnad. I praktiken innebär det att staden ska planera stora områden och ge tydliga förutsättningar för en etappvis men långsiktig utbyggnad. Genom att omvandla överdimensionerade vägar till stadsgator blir det lättare att transportera sig via gång eller med cykel samtidigt som robust kollektivtrafik säkras.

Göteborg ska planeras för att i framtiden vara en 15-minutersstad där det som människor behöver dagligen finns nära. Göteborg ska förtätas med levande gatuplan för ökad trygghet, lokal handel och stadsliv. Ombildning av verksamhetslokaler i bottenplan till bostäder ska i regel inte tillåtas. Innerstaden ska återbefolkas och bindas ihop tydligare med resterande stadsområden. Hav och älv ska tillgängliggöras och fler delar av älvstränderna befolkas genom husbåtar. Ytterstadens orter ska utvecklas till attraktiva småstäder och stationssamhällen, utan att värdefull natur och jordbruksmark förstörs. Trädgårdsstad och kvarterstad med sammanbyggda kvarter som skapar trivsamma gaturum ska premieras i planering och nyproduktion. Göteborg ska byggas blandat i hela staden.

Stadsbyggnadsnämnden ska planera med fokus på kvartershus med slutna kvarter. Nämnden ska se till att modernistisk stadsplanering undviks, exempelvis punkt- och lamellhus utan koppling till gatan, storskaliga markparkeringar och funktionsseparerade bostads- eller handelsområden. De externa köpcentren ska inte utvidgas utan istället stegvis avvecklas och ersättas med handel som kan integreras i stadsväven. De utsatta områdena ska byggas om till trädgårdsstäder med fler villor och stadsradhus. Arbetet med Biskopsgårdens trädgårdsstad ska prioriteras. Liknande satsningar har påbörjats i Tynnered och ska även inledas i Göteborgs andra utsatta områden. Fokus ska vara att öka stadens attraktivitet och markvärden. Med ökade markvärden i stadens utsatta områden ökar viljan att investera även från privata aktörer.

Stadsbyggnadsnämnden ska prioritera hållbara trafikslag med starkt fokus på framkomlighet för kollektivtrafiken. Den långsiktiga inriktningen för staden ska vara utbyggnad av spårbunden och planskild trafik där det är möjligt. Nämnden ska i samverkan med övriga relevanta nämnder verka för att säkra finansiering och genomförande av Målbild Koll2035. Staden ska delta i arbetet med Skagerrakbanan. Nämnden ska också prioritera cykelprogrammet och pendelcykelstråken. Att öka de hållbara trafikslagen är även viktigt för stadens resilienskraft i ett osäkert omvärldsläge.

Stadsbyggnadsnämnden ska planera för en blandad stad även vad gäller upplåtelseformer. En kraftig övervikt av småhus ska planeras i bostadsområden med många flerbostadshus, i synnerhet stadens utsatta områden. I villaområden behövs fler flerbostadshus. Nämnden ska särskilt arbeta för att fler barnfamiljer ska kunna bo och leva i Göteborg, dels genom fler småhus, dels genom att planera för fler stora lägenheter med barnvänliga innergårdar. Staden ska verka för att mer social infrastruktur, exempelvis förskolor eller daglig verksamhet, placeras på bottenplan i flerbostadshus där det är praktiskt och ekonomiskt genomförbart. Dessutom kan fler innergårdar nyttjas till exempelvis förskolegårdar och uteplatser för vård- och omsorgsboenden där det är lämpligt.

Planprogrammen behöver utformas så att de underlättar för de kommande skedena, inte minst så att detaljplaneprocessen kan påskyndas. Planprogrammen ska vara utformade så tydligt att exploatörsdrivna detaljplaner ska kunna bidra till hög produktion av nya bostäder samtidigt som kommunens intentioner med ett nytt område följs. All stadsplanering i Göteborg ska ha ett näringslivsvänligt perspektiv och tillgången till industrimark ska säkras. Kostnaderna för att bygga bör också minska. Det kan bland annat göras genom att marken planläggs först så att markanvisningarna kan delas upp i mindre, standardiserade tomter. På så vis kan även mindre byggaktörer delta i konkurrensen. En viktig förutsättning för näringslivet och industrietableringar är tillgången till mer grön el. Arbetet med att ta fram ett tematiskt tillägg till översiktsplanen för produktion och lagring av förnybar energi, med fokus på havsbaserad vindkraft, ska prioriteras och är viktig för klimatomställningen och för att säkra näringslivets tillgång till energi. Nämnden ska ta fram en handlingsplan för att åtgärda de planbestämmelser som försvårar för solceller.

Göteborg bör i första hand byggas ut på redan ianspråktagen mark. På så vis utnyttjas befintlig infrastruktur både över och under mark. Göteborg ska inte utvidgas på naturområden och jordbruksmark. Jordbruksmarken ska särskilt värnas för mer närproducerad mat, fler gröna näringar och stärkt självförsörjningsgrad. Stadens parker och grönområden ska värnas och utvecklas. I takt med att staden växer ska fler parker anläggas och alla göteborgare ska ha högst 300 meter till sin närmsta park. Arbetet med "Göteborg Utvidgade Innerstad" utvidgas just nu till mellanstaden och ytterstadens centralorter. Syftet är att hela staden ska tillföras stadsqualiteter samt möjliggöra för ökad produktionen av villor och stadsradhus. Målet är att 500 nya småhus byggs årligen över hela Göteborg i anslutning till befintlig infrastruktur genom trädgårdsstadens principer, primärt med små tomter och i vissa fall som hyresrätter. Nämnden ska påbörja arbetet med ett nytt utredningsområde längsmed norra sidan av Skälltorpsvägen. Området innehåller, till skillnad från Kärra/Skogome, ingen jordbruksmark och har potential att bli en hållbar ny stadsdel. Till skillnad från tidigare och numera avbrutna utredningsområden har detta område gångavstånd till samhällsservice (Selma stad), cykelavstånd till centrum och är rustat för spårbunden kollektivtrafik (Citybusstråk Litteraturgatan). En eventuell exploatering av Skälltorpsvägen bör medfinansiera spårvägsutbyggnad längsmed Litteraturgatan. Nämnden ska även verka för att det ska bli enklare att stycka av befintliga tomter i syfte att öka småhusproduktionen samt arbeta med standardiserade tomtindelningar.

Staden ska även satsa på centralorterna i Göteborgs landsbygd såsom Säve och Olofstorp för att öka attraktiviteten och öka underlag för kollektivtrafik samtidigt som den värdefulla jordbruksmarken bevaras. Just nu pågår en utredning med syfte att utreda servicen i ytterstaden och hur man kan utveckla servicenoder så att fler i Göteborgs landsbygd får närmare till samhällsservice. Handlingsplaner för Göteborgs landsbygd samt skärgård ska tas fram i samverkan med lokala aktörer. Pendelcykelnät ska byggas ut till ytterstadens centralorter.

Stena-terminalerna ska flytta från Södra Älvstranden. Stadsbyggnadsförvaltningen arbetar för närvarande med en fördjupad översiktsplan som inkluderar inrättande av ett maritimt centrum i området och husbåtar längsmed kajerna. Centrumet ska utvecklas i samverkan med kulturbåtshamnarna vid Eriksberg och Klippan. Kulturnämnden ska bistå i arbetet med det maritima centrumet.

Det pågående programarbetet för Heden ska ges en inriktning om att planera utifrån Göteborgs Utvidgade Innerstad och samtidigt möjliggöra för ökad yta åt idrott och rekreation på den södra sidan. Inriktningen ska också vara att markparkeringarna ersätts av ett yteffektivt p-hus kombinerat med inomhushall. En större andel av bostäderna på Heden bör bli studentbostäder. Nämnden har påbörjat planerna för permanenta husbåtsplatser på Lindholmen och ska påbörja planeringen av ett så kallat Living Lab med fokus på nya innovativa boendeformer såsom tiny houses och husbåtar på Ringön.

Planeringen av naturreservat i Lärjeåns dalgång ska avbrytas då reservatet försvårar möjligheterna för jordbruk och gröna näringar i området. Den unika natur- och kulturmiljön ska värnas på andra sätt. Göteborgs innerstad ska bli utsläppsfri genom en miljözonklass 3 som införs stegvis. Staden ska också använda miljözon klass 3 som verktyg för att kunna bygga fler bostäder, förskolor och skolor. Verktaget ska användas främst i nybyggnadsområden där kraven för luftkvalitet och buller riskerar att inte uppnås. Miljözon klass 3 kan även användas som verktyg i områden med stor arbetspendling i syfte att påskynda elektrifieringen av fordonsflottan i stort.

Stadsbyggnadsnämnden ska bistå stadsmiljönämnden i arbetet med ny parkeringspolicy. Parkeringsstalen för centrala och halvcentrala lägen i staden ska sänkas och större inflytande ges till marknaden att själva avgöra parkeringsbehovet för nya bostäder.

Förvaltningen arbetar just nu med ett nytt arbetssätt där de planerade nämnderna ska samverka i högre utsträckning med gemensam utbyggnadsplanering, investeringsplan och prioriteringar genom en så kallad Övergripande Inriktning för samordnad Stadsutveckling (ÖISS). Inom ramen för detta arbete ska förvaltningen även göra processen för startplanerna mer långsiktiga och transparenta. Just nu upplever marknadens aktörer och de kommunala bolagen att det är svårt att få förståelse och insyn i vilka detaljplaner som ska prioriteras.

Rosenlundsverket planeras att utvecklas till 2030 som kraftvärmeverk. I syfte att skapa mångfald bland kultur- och nöjesliv längsmed nya Södra Älvstranden ska nämnden utreda möjligheterna att göra Rosenlundsverket till en nattklubb och kulturscen.

Med anledning av den vikande konjunkturen inom byggsektorn ska nämnden inrätta en samverkansgrupp med näringslivet i syfte att fokusera på ökad samverkan i planprocessen. Syftet ska vara att fortsatt upprätthålla en hög planeringstakt med fler färdiga planer till konjunkturen har vänt samt nyttja byggaktörernas resurser och avlasta förvaltningen i högre utsträckning.

Uppdrag

- Stadsbyggnadsnämnden får i uppdrag att tillse att "Göteborgs Utvidgade Innerstad" och "Värdeskapande stadsutveckling" utgör grunden för stadens utbyggnad och de principer som staden ska planera utifrån.
- Stadsbyggnadsnämnden får i uppdrag att utöka Göteborgs Utvidgade Innerstad till mellanstaden och ytterstadens centralorter samt påbörja arbetet med utredningsområde Skälltorpsvägen.
- Stadsbyggnadsnämnden får i uppdrag att se över styrande dokument avseende tomtindelning så att fler mindre avstyckningar av befintliga tomter kan möjliggöras.
- Stadsbyggnadsnämnden får i uppdrag att prioritera ny infrastruktur för kollektivtrafik med fokus på utbyggnad av spårbunden och planskild trafik. Nämnden ska även ta fram plan för hur placering och krav på stråk och stationer för Metrobuss och Citybuss enligt Målbild Koll2035 samt att utreda hur stadsbanestråken kan planskiljas genom innerstaden.
- Stadsbyggnadsnämnden får i uppdrag att införa en miljözon 3 i ett nybyggnadsområde.
- Stadsbyggnadsnämnden får i uppdrag att ändra inriktningen för Hedens programarbete enligt ovan.
- Stadsbyggnadsnämnden får i uppdrag att planera för ett Living Lab på Ringön.
- Stadsbyggnadsnämnden får i uppdrag att göra processen för startplaner mer långsiktiga och transparenta.
- Stadsbyggnadsnämnden får i uppdrag att i samverkan med Higab, Göteborg Energi, Kulturnämnden, och andra relevanta nämnder och bolag utreda möjligheterna göra om Rosenlundsverket till en nattklubbsscen.
- Stadsbyggnadsnämnden får i uppdrag att inrätta en samverkansgrupp med näringslivet för ökad samverkan för att upprätthålla planering och byggtakt.

Exploateringsnämnden

Göteborg genomgår en av de större stadsomvandlingarna staden upplevt. Att staden utvecklas i en positiv riktning med fler bostäder och arbetsplatser är helt beroende av en ansvarsfull och hållbar markförsörjning. Genom stadens markanvisningar kan fler aktörer bidra till att skapa ett starkare Göteborg. Exploateringsnämnden har en mycket viktig roll om stadens organisation för stadsutveckling ska bli mer sammanhållen och effektiv.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Exploateringsnämnden har ansvar för kommunens strategiska markförsörjning, kommunens fasta egendom och samlade exploateringsverksamhet. Göteborgs stadsutveckling behöver komma bort ifrån den stuprörsproblematik som funnits mellan de stadsutvecklande nämnderna.

Exploateringsnämnden har ett särskilt ansvar att, utifrån sin roll som exploatör och markägare, driva stadens övergripande planering och prioritering. Nämnden har också ett särskilt ansvar att se till att stadens exploateringsprojekt och de stora infrastrukturprojekten håller budget. Samtliga exploateringsprojekt ska ha en positiv exploateringsekonomi inklusive alla kostnader, exempelvis infrastruktur och VA. Undantag kan göras för projekt i utsatta områden som bidrar till en positiv social hållbarhet.

Göteborg har ett stort underskott av kollektivtrafiksatsningar. Staden behöver mer aktivt verka för ökad finansiering av ny kollektivtrafikinfrastruktur, inklusive målbild Koll2035, från andra medel än kommunalskatten. Staden ska därför verka för ny statlig finansiering genom ett nytt västsvenskt paket och redan nu arbeta fram ett förslag med övriga nämnder och relevanta aktörer. Exploateringsnämnden ska även se till att exploatörerna, markägarna och fastighetsägarna i regel finansierar de kollektivtrafikbehov som stora exploateringsprojekt ger upphov till. Särskilt fokus bör vara utbyggnad av den spårbundna trafiken som är den enskilt viktigaste åtgärden för robust kollektivtrafik och ger högst höjning av markvärdena. På så vis kan de som finansierar kollektivtrafiken få avkastning på detta och starka incitament för utbyggd kollektivtrafik skapas.

Exploateringsnämnden ska i regel genomföra markanvisningar efter att ett område planläggs och om möjligt dela upp markanvisningarna i mindre delar i standardiserade tomter. På så vis bidrar staden till att skapa konkurrens inom byggsektorn och att skapa en större mångfald av den arkitektoniska gestaltningen. Planarbetet ska vara så välarbetat att markanvisningarna kan ha få krav, utöver miljö- och klimatkrav.

Vid marktilldelning för hyresrätter ska staden kunna ställa krav på privata fastighetsägare att överlåta en viss andel av nytt bostadsbestånd för sociala ändamål. Målet är att nya sociala kontrakt ska vara utspridda över hela staden och ska endast tecknas i utsatta områden om det finns synnerliga skäl.

Exploateringsnämnden ska i regel låta marknaden bestämma upplåtelseform för flerbostadshus. I de fall det råder brist på en enskild upplåtelseform inom en stadsdel ska däremot nämnden aktivt verka för att markanvisa den upplåtelseform som saknas. För utsatta områden ska inga nya hyresrätter markanvisas. Undantag kan göras om bedömningen är att det kan bidra positivt till den sociala hållbarheten, exempelvis hyresradhus eller kategoribostäder såsom studentbostäder eller trygghetsboenden. Nämnden ska aktivt arbeta för att det finns en bra blandning av bostadsstorlekar och inte minst större bostäder.

Planerade hyresrätter i utsatta områden ska om det är möjligt konverteras till bostads- eller äganderätt. Exploateringsnämnden ska i samverkan med Framtiden-koncernen och näringslivet arbeta för finansieringsmodeller som möjliggör fler egenägda boenden i utsatta områden, exempelvis hyrköpsmodeller. En modell som bör prövas är att Framtiden-koncernen eller lämplig privat aktör i högre utsträckning kan vara ankarbyggherre. På så vis kan de underlätta för en större mångfald av byggaktörer som har möjlighet att bidra till stadens utveckling, inte minst i de utsatta områdena.

Nämnden ska särskilt arbeta för fler studentbostäder, boende med särskild service och trygghetsboenden. Målet om antalet trygghetslägenheter ska öka till 600 per år. Andelen äldre i kommunen blir allt större. Senior- och trygghetsboenden ger möjlighet för äldre att bo kvar hemma och åldras med trygghet i ett socialt sammanhang.

Bristen på studentbostäder är mycket stor och för att nå målet att det ska byggas 7000 studentbostäder till 2026 behövs krafttag. Det finns flera platser i Göteborg som passar för olika typer av kategoribostäder, där exempelvis brist på förskolor och skolor hindrar bygget av vanliga bostäder. I andra, ofta centrala lägen, kan ljudmiljöerna eller kringliggande verksamheter vara mindre passande för exempelvis barnfamiljer. I det första fallet finns det en potential för trygghetsboenden, i det andra för studentbostäder. Att öka planeringen av kategoribostäder är ett sätt att hålla upp byggtakten i ett svårare konjunkturläge.

En grundprincip är att staden inte ska äga mark utan ett kommunalt syfte. Under mandatperioden ska kommunen aktivt verka för att avyttra jordbruksmark som inte är föremål för någon form av framtida stadsutveckling. Dessa ska omfattas av ett skydd mot ändrad användning i annan ägares hand. Försäljning kan endast ske till dem som ämnar att bruka marken, i första hand nuvarande arrendatorer eller andra potentiella jordbrukare och entreprenörer som vill utveckla gröna näringar. För att förenkla försäljning av jordbruksmark ska exploateringsnämnden sammanställa en karta över den mark som är aktuell för försäljning och kommunicera detta på lämpligt sätt.

Näringslivsperspektivet ska finnas med i all stadsplanering och nämnden ska genom markförsörjningsarbetet tillse att det finns tillgänglig och attraktiv mark för näringslivetableringar. Ett sätt att säkra industrimark och använda stadens mark effektivt är att verka för förtätning av befintlig industrimark.

Uppdrag

- Exploateringsnämnden och Stadsbyggnadsnämnden får i uppdrag att tillse att markanvisningar i regel sker efter att ett område planlagts samt att markanvisningarna är uppdelade.
- Exploateringsnämnden och Stadsbyggnadsnämnden får i uppdrag att säkerställa att kollektivtrafikinfrastruktur i större exploateringsprojekt i högre grad finansieras av exploatör, markägare och fastighetsägare.
- Exploateringsnämnden får i uppdrag att verka för ny statlig finansiering genom ett nytt västsvenskt paket och arbeta fram ett förslag med övriga nämnder och relevanta aktörer.
- Exploateringsnämnden får i uppdrag att säkerställa en blandning av upplåtelseformer i hela staden och att inga hyresrätter i regel markanvisas i utsatta områden.

- Exploateringsnämnden får i uppdrag att i samverkan med Framtidskoncernen och näringslivet arbeta för finansieringsmodeller som möjliggör fler egenägda boenden i utsatta områden, exempelvis hyrköpsmodeller.
- Exploateringsnämnden får i uppdrag att sammanställa en karta över jordbruksmark som är aktuell för avyttring och öka avyttringarna till dem som ämnar att nyttja marken för jordbruksändamål.
- Exploateringsnämnden får i uppdrag att, i samverkan med BRG, verka för mer byggbar industrimark, både genom ny mark och förtätning av befintlig. Nämnden ska verka för att det ska finnas detaljplanerad mark inför kommande etableringar.
- Exploateringsnämnden får i uppdrag att kartlägga behovet av fler trygghetsboenden och identifiera lämpliga platser och principer för markanvisning.
- Exploateringsnämnden och Stadsbyggnadsnämnden får i uppdrag att identifiera lämpliga platser som lämpar sig för studentbostäder och ta fram ett snabbspår för detaljplaner och markanvisning.

Stadsmiljönämnden

Göteborg är en fantastisk stad med vackra parker och unikt kustlandskap, men det finns många delar av stadens stadsmiljö som behöver förbättras. Stadens befintliga parker behöver värnas och utvecklas när staden växer. Stadens mobilitet behöver förändras så att framkomligheten kraftigt förstärks för hållbara trafikslag.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Nämnden har ett helhetsansvar för stadens offentliga rum och samlade framkomlighet och ska arbeta för att skapa tillgängliga attraktiva och levande stadsmiljöer och naturområden. Göteborg ska vara en stad där det går snabbt och smidigt att transportera sig hållbart vilket också är en nyckel för att uppnå stadens miljö- och klimatmål. Stadsmiljönämnden ska prioritera framkomligheten för gång, cykel, kollektivtrafik samt näringslivets transporter. Tillgängligheten ska vara fortsatt god för dem som behöver använda bilen, men hastigheten ska anpassas utifrån de oskyddade trafikanterna. Principen att förorenaren och nyttjaren ska betala ska i högre grad tillämpas. Staden ska verka för att trängselskatten differentieras och att emissionsklass beaktas.

Målen i miljö- och klimatprogrammet, Trafikstrategin samt Cykelprogrammet ska uppfyllas. Enligt uppföljningen är prognosen dock att dessa mål inte kommer att uppfyllas. Stadsmiljönämnden är en mycket viktig aktör för att detta ska ske och har stor rådighet inom stadens trafikutveckling. Stadsmiljönämnden ska bejaka ny innovativ teknik och mobilitet samt arbeta mer med att testa och utvärdera nya kostnadseffektiva sätt att öka det hållbara resandet. I syfte att uppfylla ovanstående strategier och program får nämnden i uppgift att skyndsamt ta fram konkreta förslag som kortsiktigt stärker måluppfyllnaden.

Stadsmiljönämnden ska särskilt stödja stadsbyggnadsnämnden för förbättrad kollektivtrafikinfrastruktur med fokus på mer spårbunden trafik, intentionerna i Målbild Koll2035 och utbyggnad av pendelcykelstråk.

Nämnden ska prioritera trafiksäkerhet och stadsmiljöer utifrån ett barnperspektiv. Barn och unga ska kunna gå och cykla till skola och fritidsaktiviteter. En sänkning av bashastigheten för trafiken i staden ska påskyndas där behovet är som störst. Detta för att öka trafiksäkerheten för gående och cyklister samt minska bullerstörningar och luftföroreningar för boende. Det innebär även ökade möjligheter för fler bostäder.

Bashastigheten ska sättas som norm till 30 km/h inom ett definierat pilotområde, exempelvis inom pilotområdet för cykel. Inom pilotområdet ska omskyllning kunna ske även innan fysiska hastighetsdämpande åtgärder hunnit komma på plats, då omskyllningen i sig enligt forskningen har en effekt på de faktiska hastigheterna. Fysiska åtgärder ska därefter löpande kompletteras utifrån nämndens prioritering. Boende ska även kunna ansöka om att ombilda sina bostadsgator till gångfartsgator.

Ökad yta och förbättrad genhet för de hållbara trafikslagen är en av de viktigaste åtgärderna för att ställa om till mer hållbara resor och attraktivare stadsmiljö. Stadsmiljönämnden ska löpande omvandla yta för biltrafik till fler och bredare gång- och cykelbanor samt ökat utrymme för kollektivtrafiken. Kantstensparkering ska löpande tas bort och ersättas av exempelvis bredare gång och cykelvägar eller uteserveringar. Arbetet med Pilotområde Cykel ska skalas upp, antingen genom att dess arbetssätt utvidgas till hela staden eller att insatserna utökas inom nuvarande områden (Majorna/Kungsladugård samt Backa). Syftet är att uppfylla målen i Cykelprogrammet på ett snabbare och mer kostnadseffektivt sätt genom taktisk urbanism och flexibla metoder. Förvaltningen har tidigare tagit fram en karta

över stadens cykelvägar och nämndens planerade investeringar. Den kartan är ännu inte offentlig, men ska bli det i syfte att öka transparensen till göteborgarna. Fler gator ska ombildas till cykelgator och stadens cykelnät byggs ut. Cykelinfrastrukturen behöver förbättras i hela staden, i synnerhet i den centrala staden. Därför ska Norra Hamngatan byggas om till pendelcykelstråk och Västra och Östra Hamngatorna bli cykelgator. Pendelcykelstråken ska i samverkan med Stadsbyggnadsnämnden byggas ut och Cykelprogrammet verkställas utifrån framtagna karta och prioriteringsordning. Trafiksäkerhetsarbetet ska prioritera säkra gång- och cykelvägar till skolor och förskolor. Stadsmiljönämnden ska också utveckla Göteborgs första cykellekplats, ett koncept som är vanligt i Danmark där skolorna även använder dem för övningar av trafikregler.

Med inspiration från stadsmiljöplanen ska parkeringarna på Kungstorget längs Bazargatan tas bort på sikt, i syfte att skapa en levande stadsmiljö med plats för lek, restauranger, handel och möjlighet att komma nära vattnet. Framkomlighet för leveranser och korttidsparkeringar för butikernas kunder ska tillgodoses. Grönsakstorget ska i ett första skede bli ett sommartorg, längre fram kan det bli aktuellt med en mer permanent omvandling. Nämnden ska använda digitalisering och utrymme i lagstiftningen för ett mer flexibelt nyttjande av allmän platsmark.

Stadsmiljönämnden ska tillsammans med Stadsbyggnadsnämnden ta fram en ny parkeringspolicy för staden som ska utgå från målen i stadens Miljö- och klimatprogram och den snart reviderade trafikstrategin. P-platserna ska nyttjas mer effektivt och parkeringarnas fotavtryck i staden ska minska, samtidigt som tillgängligheten ska vara god. Gatu- och markparkering ska flyttas till p-hus. P-platser ska reserveras till en årligen ökad andel gröna bilpooler och delningstjänster. Parkeringsavgifterna ska bli mer dynamiska. Parkeringsplatser som främst används till arbetspendling där det finns god tillgång till kollektivtrafik ska minska och ersättas av pendelparkeringar och förstärkt kollektivtrafik. Staden ska även bygga ut och prioritera säkra cykelparkeringar.

Privatbilismen från kranskommunerna ska kraftigt minska. Göteborgs innerstad ska bli utsläppsfri genom en miljözon klass 3 som införs stegvis, därtill ska en miljözon klass 3 införas inom ett område med hög arbetspendling i syfte att påskynda elektrifieringen av fordonsflottan.

Göteborg ska kraftfullt bygga ut laddinfrastrukturen för att underlätta omställningen av fordonsflottan, såväl för tunga som lätta fordon. Senast 2025 ska hälften av p-platserna i p-husen vara laddplatser. Stadens boendeparkeringar ska elektrifieras så att boendeparkeringsplatsen inte blir ett hinder för den som vill ställa om till elbil, där inte laddmöjligheter nära bostaden kan lösas på annat sätt.

Staden ska samverka med näringslivet för att anpassa godstransporterna efter stadsmiljön, exempelvis genom möjlighet till omlastning till mindre, elektrifierade fordon. Stadsmiljönämnden ska verka för nya lösningar för näringslivstransporter inom ramen av godsprogrammet, exempelvis dynamiskt nyttjande körbanor (där näringslivets transporter delar av dygnet får tillträde till kollektivtrafikkörfält) och dynamiskt nyttjande av allmän plats (där markens användning kan variera beroende på tid på dygnet). Nämnden ska nyttja projektet Gothenburg Green City Zone för att identifiera och genomföra effektiva åtgärder som bidrar till att uppnå klimatmålen.

Ny gång- och cykelbro över älven är en prioriterad åtgärd för att binda samman staden. Stadsmiljönämnden ska även verka för fler sätt att ta sig över älven, exempelvis test av självkörande och delvis anropsstyrda elskyttlar. På sikt ska staden verka för att det etableras en så kallad "Blue City Zone" där delar av älven blir testarena för ny teknik och

framkomlighet på vattnet. Inom ramen för detta ska nämnden samverka med näringsliv och akademi för att initiera och söka finansiering av en uppskalningsbar pilot för självgående elskyttlar över älven som del av sin ordinarie innovationsverksamhet. Staden ska även aktivt verka för bärplansfärjor till Södra Skärgården.

Serviceresor är en viktig del av nämndens verksamhet. IT-stödet behöver dock förnyas och den pågående innovationsupphandlingen ska fullföljas för att ytterligare höja kvaliteten. Göteborgs parker och grönområden ska utvecklas. Alla göteborgare ska ha kort avstånd till mindre bostadsnära parker och idrottsplatser. Stadsmiljönämnden ska särskilt satsa på att fler ska besöka stadens parker och grönområden, genom att göra dem mer attraktiva och tillgängliga. Attraktiva entréer till stadens parker och grönområden liksom tillgängligheten för funktionshindrade ska prioriteras. Stadsmiljönämnden ska utveckla och värna stadens lekplatser.

Stadsmiljönämnden ska arbeta förebyggande och i samverkan med fastighetsägare och andra relevanta aktörer för att stärka renhållningsarbetet och snöröjningen i staden genom att nyttja befintliga resurser mer effektivt och se till att avtalen är ändamålsenliga. Råttbekämpningen ska fortsatt prioriteras och stadsmiljönämnden har ett samordningsansvar för detta.

Västkusten, Göteborgs skärgård och kustlandskapet är världsunikt och ger stort värde både för invånare och besökande. Kusten ska vara tillgänglig för alla och bevarandet av kulturlandskapet ska värnas och renhållning av både vatten och stränder ska prioriteras genom ett starkt samarbete mellan kommuner, regionen och EU. Göteborgs allmänna badplatser tillför viktiga värden för rekreation och naturupplevelser året runt. Nämnden ska planera för att fler badplatser ska kunna nås med cykel på ett säkert sätt.

Stadsmiljönämnden ska företräda Göteborgs Stad gentemot Naturvårdsverket och Länsstyrelsen och ta fram relevant underlag och initiala konceptidéer och verka för att staten inrättar ett Naturum i Göteborg.

Nämnden ska bevara och utveckla stadens utegym och spontanidrottsplatser. Nämnden ska även prioritera tillgänglighetsfrågor och tillgängliggöra fler av nämndens anläggningar, såsom parker, badplatser och utegym. Detta arbete ska ske i tät samverkan med funktionsrättsrörelsen. Nämnden ska verka för att tillgänglighetsanpassa en naturled för blinda och synskadade personer. Göteborg ska vara en plats där alla får plats.

Inom ramen för Lag (1957:259) ska Stadsmiljönämnden justera taxorna för parkering på allmän platsmark. Dels ska nämnden, i syfte att säkerställa trafikens ordnande, justera taxorna för söndagar så att de är i nivå med övriga dagar, samt inflationsjustera taxorna retroaktivt sedan taxornas fastställande 2018 enligt samma modell med påslag som boendeparkeringarna. Därutöver ska nämnden utreda, och om det är aktuellt utförligt motivera, om fler gator i staden ska avgiftsbeläggas i syfte att säkerställa trafikens ordnande.

Även om syftet med förändringarna är att säkerställa trafikens ordnande, kommer dessa justeringar att påverka nämndens intäkter. I vilken omfattning är svår att bedöma och beror på priselasticiteten och användarbeteenden. Bedömningen är att ändringarna motiverar ramminskning för Stadsmiljönämndens med 50 miljoner kronor. Boendeparkeringarna inflationsjusteras årligen med påslag och berörs inte av ovanstående.

Uppdrag

- Stadsmiljönämnden får i uppdrag att skyndsamt ta fram konkreta förslag som stärker stadens förutsättningar att uppnå målen i Miljö- och klimatprogrammet, Trafikstrategin och Cykelprogrammet.
- Stadsmiljönämnden får i uppdrag att tydligt prioritera framkomlighet, yta och genhet för de hållbara trafikslagen.
- Stadsmiljönämnden får i uppdrag att skala upp arbetet med Pilotområde Cykel.
- Stadsmiljönämnden får i uppdrag att göra kartan över stadens cykelvägar och planerade investeringar offentlig för allmänheten
- Stadsmiljönämnden får i uppdrag att sänka bashastigheten i staden och sätta 30 km/h inom ett definierat pilotområde.
- Stadsmiljönämnden får i uppdrag att säkerställa god tillgänglighet och framkomlighet för näringslivets transporter, bland annat genom att verka för nya tekniska lösningar såsom dynamiska körfält och tidsstyrt nyttjande av allmän platsmark. Arbetet med Gothenburg Green City Zone ska nyttjas.
- Stadsmiljönämnden får i uppdrag att ta fram förslag på ny parkeringspolicy.
- Stadsmiljönämnden får i uppdrag att i samverkan med näringsliv och akademi, initiera och söka finansiering av en uppskalningsbar pilot med självgående elskyttlar över älven.
- Stadsmiljönämnden får i uppdrag att säkerställa att fler badplatser ska vara möjliga att nå med cykel på ett säkert sätt.
- Stadsmiljönämnden får i uppdrag att justera taxorna för parkering på allmän platsmark i syfte att säkerställa trafikens ordnande. Detta inkluderar retroaktiv indexuppräknings som därefter sker löpande, justering av söndagstaxorna samt utredning om ytterligare gator bör regleras.

Stadsfastighetsnämnden

Ändamålsenliga lokaler för stadens verksamheter är avgörande för att kunna erbjuda kommunal service av hög kvalitet. I takt med att kapitalkostnaderna ökar, bland annat som följd av ökade räntekostnader, är det väsentligt att Stadsfastighetsnämnden arbetar kostnadseffektivt i alla sina processer. På grund av omvärldsläget och högre energipriser är det viktigt att staden förstärker arbetet med energieffektivisering. När Göteborg växer behövs nya lösningar för kommunala verksamhetslokaler i hela staden.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Stadsfastighetsnämnden har till uppgift att tillhandahålla, förvalta och utveckla de verksamhetslokaler med tillhörande utemiljöer som behövs för stadens nämnder. Nämnden ska säkerställa en god och effektiv fastighetsförvaltning. Nämnden ansvarar för att ur ett hela-staden-perspektiv, förvalta, bygga och utveckla ändamålsenliga och kostnadseffektiva verksamhetslokaler.

Stadsfastighetsnämnden behöver påskynda arbetet med energieffektivisering samtidigt som kulturmiljö och livscykelperspektiv på renoveringarna beaktas. Nämnden ska säkerställa snabb utbyggnad av solceller på de byggnader där det är lämpligt. Nybyggda hus ska i hög utsträckning vara lågenergihus och ha klimatsmart uppvärmning. Nämnden ska där det är lämpligt arbeta för att uppnå relevanta miljöcertifieringar.

Nämnden ska öka återbruket av material vid renoveringar och nybyggnation. I den utsträckning det är ekonomiskt försvarbart ska nämnden använda mer miljövänliga och naturliga material, som kan vara mer kostsamt på kort sikt men mer ekonomiskt och slittåligt på lång sikt. Det kan exempelvis handla om naturmaterial såsom linoljefärg och massivt trä. Ett livscykelperspektiv ska alltid präglade nämndens underhållsarbete och investeringar. Tillfälliga modullokaler ska kraftigt begränsas.

Nämnden har en mycket viktig roll i stadens stadsutveckling i stort. Nämnden ska arbeta aktivt för att säkerställa att nya kommunala lokaler om möjligt blir en integrerad del av gaturummet. Kommunens nya verksamhetslokaler ska i högre utsträckning placeras gatunära, innehålla levande bottenplan och entréer mot gatan samt kombineras med olika funktioner. Nämnden ska verka för att exempelvis fler nya förskolor, vård- och omsorgsboenden och BmSS-boenden förläggs i flerbostadshus. Innergårdar kan, där det är lämpligt, användas som verksamhetsyta exempelvis förskolegård eller uteplats för vård- och omsorgsboende. På så vis kan staden nyttja sin mark mer effektivt, skapa bullerfria utemiljöer och tillse att det finns en närhet till kommunal service. Förskolors storlek ska anpassas utifrån detta perspektiv och kunna vara mer flexibla.

Barnperspektivet ska alltid väga tungt i nämndens verksamhet. Nämnden ska säkerställa att samtliga förskole- och skollokaler har bra arbetsmiljö för elever och vuxna samt särskilt satsa på att förbättra och rusta upp förskole- och skolgårdar så att barn och elever alltid har en kvalitativ utemiljö. Stadsfastighetsnämnden ska säkerställa att det finns säkra cykelparkeringar vid varje kommunal verksamhet och där det är möjligt i nära anslutning till entréerna. Nämnden ska därför göra en inventering över samtliga fastigheter. Där det är nödvändigt och bedöms lämpligt kan ett begränsat antal bilparkeringsplatser tas i anspråk för utbyggnad av säkra cykelparkeringar. Prioritering ska ske på förskolor, grundskolor samt idrottsanläggningar som nyttjas av många barn och ungdomar.

Nämnden ska aktivt arbeta med energieffektivisering och ha särskilt fokus på smart elstyrning i syfte att minska kostnader och effektbelastningen.

Uppdrag

- Stadsfastighetsnämnden får i uppdrag att i högre utsträckning beakta ett livscykelperspektiv samt använda hållbara material och återbruk i om- och nybyggnation.
- Stadsfastighetsnämnden får i uppdrag att verka för fler nybyggda lokaler integreras på ett stadsmässigt sätt och kombineras med andra funktioner samt att lokalerna har ett flexibelt användningsområde.
- Stadsfastighetsnämnden får i uppdrag att säkerställa att samtliga förskole- och skollokaler har bra arbetsmiljö för elever och vuxna.
- Stadsfastighetsnämnden får i uppdrag att satsa på upprustning av förskole- och skolgårdar för en mer kvalitativ utemiljö för barn.
- Stadsfastighetsnämnden får i uppdrag att inventera säkra cykelparkeringar och påbörja ett arbete där det ska finnas säkra cykelparkeringar vid samtliga kommunala verksamheter. Prioritering ska ske på förskolor, grundskolor samt idrottsanläggningar som nyttjas av många barn och ungdomar.
- Stadsfastighetsnämnden får i uppdrag att införa smart elstyrning för att minska kostnader och effektbelastning.

Förskolenämnden

Barns första år har stor påverkan på hur resten av livet blir. Barn som växer upp i studievana hem med gott om stöd och ekonomiska resurser har i snitt större ordförråd, bättre betyg och högre inkomst i vuxen ålder. En bra förskola gynnar barn genom hela livet och barn med sämre förutsättningar gynnas mest av alla. Utbildningen i förskolan syftar till att barn ska inhämta och utveckla kunskaper och främja barnens lust att lära hela livet.

För att barn ska kunna få goda förutsättningar redan från tidig ålder krävs det att de får börja förskolan. Men trots det är det alltför många barn mellan 3 och 5 år som inte går i förskola alls. Det är idag tre gånger vanligare att barn med utrikes födda föräldrar inte är inskrivna än barn med svenskfödda föräldrar och detsamma gäller för familjer med låg ekonomisk standard.

Alla barn ska få möjlighet att lära sig tala, läsa och skriva på svenska och det ska ske så tidigt som möjligt. Barn som inte talar svenska hemma måste få bättre stöd snabbare än idag.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Förskolenämnden ska arbeta för förskolans uppdrag om en helhetssyn på barn och barnens behov, där omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Förskolan ska vara rolig, trygg och lärorik för alla barn.

För att barnen ska lyckas i förskolan krävs utbildade pedagoger och annan kompetent personal. Personalen är en trygghet för barnen och är otroligt viktiga för barnens utveckling. Det behövs fler förskolelärare och fler barnskötare behöver kunna utbilda sig till förskolelärare under tiden som de jobbar på förskola. Detta ska ske i samarbete med nämnden för Arbetsmarknad och vuxenutbildning. Förskolans personal behöver också stärkas i metoder för att upptäcka barn som far illa på grund av missförhållanden i hemmet, exempelvis övergrepp, våld och hederskultur. I det arbetet är det särskilt viktigt att Förskolenämnden samverkar med Socialnämnderna och Resurscentrum Heder. I förskolans uppdrag ingår att barnen ska ges möjlighet att uppleva, gestalta och kommunicera genom olika estetiska uttrycksformer som bild, form, drama, rörelse, sång, musik och dans. Barnen bör få möjlighet att både skapa och ta del av det kulturutbud som finns inom Göteborg stad och därför ska fyra- och femåringars möjlighet att besöka Alfons Åbergs kulturhus fortsätta.

Eftersom alla barn är olika ska staden göra det möjligt för andra än kommunen att driva förskolor, exempelvis genom föräldrakooperativ. Då det finns många stora förskolor idag ska fler nya förskolor byggas med färre avdelningar. Det är viktigt för att kunna driva förskoleverksamhet i centrala staden där det finns platsbrist och i delar av ytterstaden där upptagningsområdet är större och befolkningen bor mer utspritt.

För att barn ska kunna få den pedagogiska utveckling och trygghet de behöver är det en nödvändighet med små grupper. Det är särskilt viktigt för de allra yngsta barnen att grupperna inte blir för stora och att det finns tillräckligt många pedagoger i varje grupp. Förskolenämnden får därför i uppdrag att utreda vilka åtgärder som behöver vidtas för att minska barngruppernas storlek.

Placeringen av förskolorna ska göras med hänsyn till att det ska finnas bra utomhusmiljöer så att alla barn kan vara utomhus i en trygg och stimulerande miljö. Mot bakgrund av den diskussion som pågått länge avseende friytor på förskolegårdar och bristen på förskolor i

centrala staden bör mindre gårdar kunna accepteras om kompensatoriska åtgärder görs, exempelvis genom fler utflykter med fokus att främja barns rörelse.

Maten i förskolan ska hålla en hög kvalitet och i högre utsträckning lagas ute i verksamheten. Utöver fokus på en trivsamt stund under måltiden så ska måltidspolicyn tillsammans med miljö- och klimatprogrammets mål vara styrande.

Förskolenämnden ska lägga extra starkt fokus på att utveckla verksamheten i de utsatta områdena, där behovet av en välfungerande förskola är högt. För de barn som inte har svenska som modersmål är förskolan en viktig plats för språkutveckling. Barnen kan få med sig ett större ordförråd och bättre språkförståelse när de börjar förskoleklass. För att sänka trösklarna för familjer att lämna sina barn på förskola ska fler kommunala verksamheter, såsom SFI, vårdcentral eller medborgarkontor samlokaliseras. Föräldrar ska enklare kunna studera SFI även under föräldraledigheten. Förskolenämnden ska därför utöka arbetet med att erbjuda föräldralediga som studerar på SFI språkträning i kombination med förskola, öppen förskola och/eller barnpassning.

Sedan 2023 har förskolan i uppdrag att arbeta uppsökande och ta kontakt med vårdnadshavarna till de barn som inte har en plats i förskolan. Det ska göras inför hösten det år barnet fyller tre år och förskolan ska även erbjuda och reservera en förskoleplats till vissa grupper av barn, även om barnets vårdnadshavare inte har ansökt om förskoleplats. Alla barn som bor eller vistas under längre tid i Göteborg har rätt till förskola oavsett familjesituation, därför ska nämnden se till att barn till papperslösa ska kunna gå i förskola.

Uppdrag 2023

- Förskolenämnden får i uppdrag att göra det lättare för personal utan pedagogisk utbildning att vidareutbilda sig till barnskötare eller förskolelärare.
- Förskolenämnden får i uppdrag att utreda huruvida förskoleverksamheter i utsatta områden i större utsträckning kan stärkas och samlokaliseras med exempelvis SFI-undervisning och andra kommunala verksamheter.
- Förskolenämnden får i uppdrag att se till att barn till papperslösa ska kunna gå i förskolan.
- Förskolenämnden får i uppdrag att utreda vilka åtgärder som behöver vidtas för att minska barngruppernas storlek.

Grundskolenämnden

Skolan ska vara en plats för livsresor. Grunden för livsresor byggs genom kunskap, bildning, förmågor och rättigheter. Den kunskap som förmedlas i skolan är helt avgörande för såväl individens livsresa som för samhället i stort. Skolans kunskapsuppdrag behöver stärkas och höga förväntningar på varje elev behöver kombineras med stort förtroende och rätt stöd. Varje elev ska mötas där den befinner sig. Den som inte har lika lätt att lära ska få hjälp och stöd att utveckla sina kunskaper. Den som har lätt för sig ska få utmaningar och stöd att fortsätta utvecklas. Läraren är nyckeln till skolframgång. Det behövs fler lärare med specialpedagogisk kompetens i skolan, som kan se till att eleverna får det stöd de behöver. Skolan måste också kunna garantera en trygg studiemiljö och det är viktigt att alla elever får en likvärdig och korrekt bedömning av sina kunskaper. Skolan har också ett demokratiskt uppdrag att förmedla och förankra både kunskaper och demokratiska värden. Det ska finnas en skola för alla, oavsett vad man har för intresse eller behov. Därför behövs en mångfald av aktörer i skolan.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Alla elever som lämnar grundskolan ska kunna läsa, skriva och ha grundläggande kunskaper i matematik. Skolan ska också sträva efter att alla elever lämnar skolan med godkända betyg.

Friheten att välja skola behöver värnas genom aktiva skolval där elever och föräldrar får god information och möjlighet att göra välinformerade val. För att detta ska vara möjligt behöver såväl kommunala som fristående skolor ingå i samma skolvalssystem med gemensam ansökningsperiod. Det behöver finnas tydliga krav för att säkerställa att elever behandlas lika i ansökningsprocessen och kösystem ska därmed slopas. De urvalskriterier som tillämpas i Göteborg idag såsom geografisk närhet, syskonförtur eller verksamhetsmässigt samband ska finnas kvar.

När skolenhetsutredningen implementerades slogs flera skolor ihop till större enheter med syftet att använda lärarkollegiet på ett bättre sätt samt stärka rektors pedagogiska ledarskap och samla och stärka elevhälsoresurserna. Grundskolenämnden har arbetat med att lämna de minsta enheterna med under ca 150 elever. Det är i grunden bra samtidigt som det är viktigt att tänka på att skollokaler i Göteborgs ytterstadsområden är fulla och sannolikt behöver byggas ut. I samband med att en del av skolans verksamhet centraliseras inom kommunen är det viktigt att värna landsbygdsskolorna och möjliggöra en skolgång nära hemmet för elever i hela staden. Grundskolenämnden får därför i uppdrag att utreda hur ett landsbygdstillägg kan implementeras i resursfördelningsmodellen. Vidare är det viktigt att fortsätta arbetet med en skolorganisation som främjar och stödjer inkluderingstanken för de elever som har särskild undervisning.

Allt fler barn och unga lider av psykosomatiska symptom såsom sömnsvårigheter, nedstämdhet, irritation, nervositet, huvudvärk, ont i magen, ont i ryggen och yrsel. En god lärandemiljö med fokus på minskad stress och ökad trivsel är av stor vikt för att vända utvecklingen. Det är ett ansvar för alla inom skolans verksamhet i samarbete med föräldrar. Elevhälsan har en nyckelroll i arbetet med folkhälsofrågor men även i arbetet med hedersrelaterat våld, våld i nära relationer och i kontakten med andra myndigheter såsom primärvården, socialtjänsten och Polisen. Elevhälsan behöver på sikt stärkta resurser för att stärka de elever som har behov av deras stöd.

Det är extra viktigt att barn och unga får chans att uppleva kultur. De måste också få chans att skapa själva. För att elever ska få upp ögonen för Kulturskolan är det viktigt att det finns

en tydlig koppling mellan grundskolan och kulturskolan. Idag finns flera styrdokument i Göteborg som lyfter barn och ungas rätt att utöva kultur men för att garantera elevernas tillgång till kultur bör Kulturskolans uppdrag ses över med syftet att stärka och utveckla utbudet och garantera aktiviteter inom alla stadsområden i Göteborg.

Personalen inom skolorna har ofta lång utbildning och erfarenhet och tilliten till professionen måste öka, inte minst från politikens håll. Alltför detaljstyrande förslag riskerar att skapa onödig administration och byråkrati som tar resurser från elevpengen. Arbetet med att minska administrationen på förvaltningsnivå till förmån för att styra resurser till skolorna bör fortsätta.

Alla elever ska kunna påverka sin skolgång och tillvaro, både genom elevråd men också på individnivå. Genom elevinflytande lär sig eleverna på ett konkret sätt hur demokratiskt beslutsfattande fungerar. För att stärka elevinflytandet ska grundskolenämnden samarbeta med civilsamhället för att stödja skolorna i arbetet med att inrätta frivilliga och självständiga elevråd på varje högstadieskola.

Skollunchen är en viktig del av elevernas vardag och maten som serveras i skolorna ska hålla en hög kvalitet och helst lagas på plats i skolorna. Skollunchen är också en plats där det finns möjlighet att öka trivselen och stärka den sociala samvaron. När eleverna trivs i skolan leder det till ökad närvaro vilket också får positiv påverkan på elevernas måluppfyllelse. Ökade priser på mat ska inte gå ut över kommunens ambitioner om att servera närproducerad och ekologisk mat. För detta avsätts medel i budget. Det finns idag kompetens om metoder för matlagning inom skolköken som inte alltid tas tillvara. Därför bör ett måltidslyft genomföras där goda exempel från skolkök som ligger i framkant lyfts fram med syfte att sprida information och inspiration inom organisationen.

Uppdrag

- Grundskolenämnden får i uppdrag att öka andelen behöriga lärare, genom att göra det lättare för personal utan pedagogisk utbildning att vidareutbilda sig.
- Grundskolenämnden får i uppdrag att utreda hur skolor vid behov kan anställa socionomer för att stärka det trygghetsskapande arbetet i skolan.
- Grundskolenämnden får i uppdrag att i samverkan med socialnämnderna stärka arbetet med Skolfam.
- Grundskolenämnden får i uppdrag att utreda ett landsbygdstillägg i resursfördelningsmodellen, för skolor i Göteborgs ytterstad.
- Grundskolenämnden får i uppdrag att utreda införandet av ett gemensamt skolvalssystem med en gemensam ansökningsprocess för såväl kommunala som privata skolor i Göteborg.
- Grundskolenämnden får i uppdrag att införa ett Måltidslyft med syfte att öka antalet tillagningskök i skolorna samt bidra till kunskapsutbyte och inspiration mellan skolköken.
- Grundskolenämnden får i uppdrag att avsätta medel för de kulturaktiviteter som genomförs under skoltid.
- Grundskolenämnden får i uppdrag att se över Kulturskolans uppdrag i dialog mellan chefer, pedagoger och unga med syftet att stärka och utveckla utbudet av aktiviteter i hela Göteborg.
- Grundskolenämnden får i uppdrag att tillsammans med civilsamhället stärka elevinflytandet och stödja högstadieskolor i att inrätta frivilliga och självständiga elevråd på varje högstadieskola.

Utbildningsnämnden

Att gå ut gymnasiet med godkända betyg är en av de enskilt viktigaste faktorerna för att komma vidare i livet och ut i egenförsörjning. Antingen genom att börja arbeta eller fortsätta till högre studier. Under gymnasietiden blir man myndig vilket innebär att gymnasiet också ska rusta eleverna för vuxenlivet.

Genom samverkan i Göteborgsregionen kan alla unga studera på valfri gymnasieskola och anpassad gymnasieskola, även utanför hemkommunen. 55 procent av gymnasieeleverna som är bosatta i Göteborg går idag i en fristående skola. Samtidigt står de kommunala gymnasieskolorna inom Göteborgsregionen för över 7000 av de 12 000 platser som finns att söka. Det ställer stora krav på god samverkan mellan kommuner samt kommunala och fristående gymnasieskolor för att se till att varje elev får en plats som den trivs på och har möjlighet att fullfölja sina studier.

I Göteborg finns idag stor efterfrågan på utbildad arbetskraft och efterfrågan väntas öka mycket både inom offentlig sektor och inom näringslivet de närmsta åren. YRGO gör idag ett särskilt viktigt arbete för att rusta fler studerande att snabbt komma ut i arbete och nio av tio som går en utbildning där får idag ett jobb. Utbildningarna utvecklas och drivs i nära samarbete med privata företag, offentliga verksamheter, branschorganisationer och högskolor.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Utbildningsnämnden har bland annat ansvar över gymnasieskolan och gymnasiesärskolan, där verksamheten ska utvecklas med fokus på ökad kunskap och bättre skolresultat. Nämnden ska arbeta med det kompensatoriska uppdraget och öka likvärdigheten, för att alla elever oavsett bakgrund ska ha möjlighet att lyckas med skolan. Målet är att alla elever ska gå ut med godkända betyg och kunna utvecklas till sin fulla potential. Alla elever ska ha en trygg skolgång så därför ska det vara nolltolerans mot rasism, kränkningar på grund av kön, sexualitet eller uttryck, hedersförtryck och andra former av våld och förtryck.

Eftersom antalet elever som har rätt till anpassad gymnasieskola väntas öka successivt innebär det att den anpassade gymnasieskolan kommer behöva mer resurser. För att eleverna skall få förutsättningar att nå utbildningens mål behövs förstärkning med såväl lärare och specialpedagoger som elev- och specialassistenter. Ersättningsmodellen i utbildningsnämnden behöver ta större hänsyn till olika programs faktiska kostnader och nämnden får därför i uppdrag att genomföra en översyn av ersättningsystemet.

Psykisk ohälsa är ett stort problem bland unga idag. Elevhälsan ska vara väl utbyggd, så att de elever som mår dåligt kan få hjälp och stöd tidigt. Vid behov ska elever också få stöd till kontakt med exempelvis psykiatri eller sjukvården. Utbildningsnämnden ska också arbeta med att utveckla studie- och yrkesvägledningen så att vägledningen är anpassad efter en föränderlig arbetsmarknad. De unga som varken jobbar eller studerar ska få stöd att komma i sysselsättning.

Det är viktigt att stärka kopplingen mellan utbildning och arbetsmarknad samt att främja entreprenörskap och företagande redan i ung ålder. De som har idéer och vill testa på att driva företag ska få stöd för det. Därför ska en strategi för att stärka det arbetet tas fram. Medel för detta avsätts i budget.

En gymnasieexamen ger en bra grund för den som vill studera vidare, starta eget företag eller jobba direkt efter studenten. Bland elever som saknar gymnasiebehörighet är arbetslösheten fyra gånger högre än bland elever som tagit en gymnasieexamen. I grundskolan läggs grunden för att elever ska bli behöriga till gymnasiet. Samtidigt behöver det bli enklare att få bra information inför valet av gymnasium. Exempelvis behöver studie- och yrkesvägledningen anpassas utifrån en föränderlig arbetsmarknad.

Efterfrågan på yrkesutbildad arbetskraft är hög, samtidigt som endast 25 procent av gymnasieeleverna i Göteborgsregionen väljer ett yrkesprogram. Det krävs en god samverkan mellan kommunen och näringslivet för att utforma yrkesprogram med kvalitet och det är viktigt att yrkesprogrammen har ändamålsenliga lokaler, maskiner och annan utrustning.

Alla elever ska kunna påverka sin skolgång och tillvaro, både genom elevkårer men också på individnivå. Genom elevinflytande lär sig eleverna på ett konkret sätt hur demokratiskt beslutsfattande fungerar. För att stärka elevinflytandet ska utbildningsnämnden samarbeta med civilsamhället för att stödja skolorna i arbetet med att inrätta frivilliga och självständiga elevkårer på varje kommunal gymnasieskola.

Uppdrag

- Utbildningsnämnden får i uppdrag att ta fram en strategi för att stärka arbetet med ung företagsamhet.
- Utbildningsnämnden får i uppdrag att, i samverkan med kommunstyrelsen, genomföra en översyn av ersättningsystemet som tar hänsyn till olika gymnasieprogramms faktiska kostnader samt de volymförändringar som skett för den anpassade gymnasieskolan och elever över 18 år.
- Utbildningsnämnden får i uppdrag att tillsammans med civilsamhället stärka elevinflytandet och stödja de kommunala gymnasieskolorna i att inrätta frivilliga och självständiga elevkårer på varje gymnasieskola.

Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning

Möjligheten att utbilda sig ska finnas oavsett var du kommer ifrån eller vem du är. Att ha möjlighet att börja studera senare i livet, vidareutbilda sig eller byta karriär är viktigt. Idag finns det brist på personal i många yrken samtidigt som många är arbetslösa. Genom utbildning och matchning kan denna ekvation lösas och gynna både de som söker personal och de som vill jobba. Det finns kompetensbrist i många vitt spridda yrken såsom inom välfärden och besöksnäringen. Genom en välfungerande vuxenutbildning är detta en utmaning som går att lösa på både kort och lång sikt.

Även om Göteborgs arbetsmarknad är starkare än i andra delar av landet är det en tuff ekonomisk situation för många och det ekonomiska läget är instabilt. Att fler kommer i arbete och att alla som kan jobba gör det är av stor vikt. Varje person som kommer i egenförsörjning efter att ha stått utanför arbetsmarknaden är både en vinst för individen och för samhället i stort.

Att personer som är nyanlända eller av andra skäl inte kommit in i samhället än kommer in i studier eller arbete är en viktig integrationsinsats. Att lära sig språket och ha en naturlig mötesplats att träffa personer som bott i Sverige längre gör det lättare att delta i andra delar av samhällslivet. Språkstudier i kombination med arbetsplatsförlagd praktik är en viktig insats.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning ska erbjuda utbildningar för yrken inom både kommunal och privat sektor. De har i uppgift att arbeta med arbetsmarknadsåtgärder så att fler ska komma i arbete, samt omvärldsbevaka vilka bristyrken som finns och vilka utbildningar som behövs för att möta behovet. Nämnden har också ansvar över SFI.

För att utbildningarna ska hålla hög kvalitet ska nämnden i högre utsträckning samverka med näringslivet. Utöver att säkerställa att studenterna får med sig rätt kunskaper skapar detta också möjlighet till arbetsförlagd praktik. En fot in i branschen och kontakter gynnar de som går utbildningen. Samtidigt ökar möjligheten för arbetsgivarna att hitta personal med rätt kunskaper och erfarenhet från praktiken. Samma logik gäller den kommunala verksamheten, exempelvis inom välfärdssektorn. Målet är att utbildning och arbetsförlagd praktik ska leda till varaktiga anställningar.

Nämnden ska också i större utsträckning samverka med civilsamhället som bedriver framgångsrik verksamhet med exempelvis arbetsträning och studiemotiverande program. Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning har ett extra ansvar över att personer som står långt från arbetsmarknaden hamnar i egenförsörjning. Det gäller exempelvis nyanlända, personer som varit sjukskrivna under en lång period samt personer med funktionsnedsättning. Detta arbete görs med fördel i samverkan med andra nämnder.

Kvaliteten på SFI behöver stärkas. Utöver att höja den generella nivån på utbildningen behövs mer utbildad personal. SFI ska kunna bedrivas av andra aktörer än kommunen då en mångfald av aktörer gynnar kvaliteten. Att SFI fungerar väl är viktigt för den enskilde men också ur ett staden-perspektiv. Det svenska språket är en nyckel för att komma in i samhället och andra studier eller arbete. Därför finns det stora fördelar att kombinera dessa. SFI behöver hänga ihop med resten av utbildningssektorn inom vuxenutbildningen på ett bättre sätt än den gör idag. Genom att kombinera språkstudier med att studera till ett yrke och ha praktik så skapar man goda förutsättningar att både lära sig språket och komma ut i egenförsörjning.

Staden bör också på ett mer effektivt sätt undersöka vilka kompetenser och eventuella utbildningar som nyanlända som kommer till Göteborg har för att de snabbare ska kunna validera eller komplettera en utbildning. Detta ökar också möjligheten för dem att komma i arbete. Nämnden ska arbeta med implementeringen av stadens nya Welcome House.

Uppdrag

- Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning får i uppdrag att stärka samarbetet med näringsliv och civilsamhälle, för att på ett bättre sätt samverka för att få fler i arbete.
- Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning får i uppdrag att arbeta strategiskt med att tillvarata utbildning och arbetsbakgrund hos nyanlända för att matcha dessa kunskaper mot behoven inom både kommunens verksamheter och näringslivet.
- Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning får i uppdrag att stärka SFI och säkerställa att det går att kombinera med stadens övriga utbildningar.
- Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning får i uppdrag att möjliggöra utbildningsutbud för omställning och kompetensväxling samt introduktion- och kompletteringsutbildningar.

Idrotts- och föreningsnämnden

Göteborg har en lång tradition som framgångsrik idrottsstad och står som värd för stora idrottsevenemang som drar besökare och deltagare från hela världen varje år. Detta hade aldrig varit möjligt utan ett föreningsliv som bygger på ett rikt, stabilt och välmående civilsamhälle. Staden spelar en viktig roll för att Göteborg ska fortsätta vara en levande idrottsstad där alla har förutsättningar att kunna idrotta och ha en aktiv fritid på lika villkor.

I Agenda 2030 finns inte mindre än 13 mål som berör rörelse. Idrottsföreningarna bidrar till ökad rörelse hos människor vilket leder till en bättre folkhälsa. Men idrotten är även viktig för att öka gemenskapen i lokalsamhället genom att skapa mening och samhörighet. Föreningsengagemanget ser olika ut inom Göteborg. Vi står även inför en rad utmaningar med en växande befolkning som ska samsas om stadens begränsade utrymmen, stora investeringar i lokaler, bad- och arenaanläggningar, ett sjunkande föreningsdeltagande samt utbredd fysisk inaktivitet bland flera samhällsgrupper.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Idrotten är en plats för alla oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Nämnden ska verka för att öka deltagandet och ett mer jämlikt idrottande från de samhällsgrupper som idag står långt ifrån en aktiv fritid. För att underlätta för barn och ungdomar att ägna sig åt idrott ska nämnden utöka arbetet med föreningar som har möjlighet att erbjuda idrott i anslutning till skoldagen.

Det behövs fler förebilder inom idrotten, därför är det viktigt att samarbetet med lärosäten fortsätter och utökas för att fler ska få möjlighet att nå elitidrotten.

När staden bygger nya idrottsanläggningar eller renoverar befintliga är det av största vikt att det görs med så stor hänsyn till miljö- och klimatavtrycket som möjligt. Genom att ligga i framkant och efterfråga nya gröna innovationer inom området bidrar staden till den gröna omställningen. För att lyckas med att exempelvis ta fram nya material ska nämnden samarbeta med innovationscentrum och akademi.

Idag upplever många att idrottsytorna runt om i staden är otrygga. För att förbättra den upplevda tryggheten behöver nämnden arbeta aktivt för att idrottsplatser och anläggningar är välkomnande och trygga dygnet runt. Det finns en rad olika föreningar och idrotter som behöver samsas om stadens begränsade lokaler och utrymmen. Staden behöver verka för mer samnyttjande av exempelvis skollokaler och idrottshallar som står tomma. Nämnden behöver stärka samarbetet med stadens föreningar för att möta behovet av lokaler.

Under en längre tid har intresset för e-sport ökat. Inom e-sport möts människor i alla åldrar, av olika nationaliteter och kön för att spela på lika villkor. Politiker måste arbeta för att skapa bra förutsättningar till utveckling och kreativitet, inte försvåra och förhindra ungas engagemang. Nämnden ska därför säkerställa att även e-sporten i Göteborg kan bedrivas på ett ändamålsenligt sätt och likställa e-sport med övrig idrott.

Göteborgs föreningsliv är väldigt differentierat. Här finns allt från den stora idrottsföreningen till den lilla teatergruppen. Många av våra aktiva föreningar är i behov av lokaler. I Göteborg kan de föreningar som uppfyller vissa kriterier ansöka om lokalbidrag. Kriterierna stänger dock ute många föreningar som har behov av lokalbidrag. Därför ska riktlinjerna revideras så att fler former av föreningsliv har möjlighet att ta del av lokalbidraget.

Samtidigt behöver nämnden se behovet av fungerande idrottsytor i hela Göteborg. Alla investeringsmedel kan inte enbart gå till kommunens mer centralt belägna områden. Genom att utveckla befintliga och nya idrottsytor även i ytterstaden skapas möjligheter till lokala noder vilket ökar gemenskapen i olika delar av staden. Detsamma gäller för spontanidrottsplatser. Dessa är viktiga för att öka spontanidrottandet, inte minst i områden där föreningsmedlemskap är lågt och där färre barn och ungdomar idrottar. För att säkerställa att Göteborg uppmuntrar rörelse behövs samarbete mellan nämnden och andra byggande nämnder och bolag. Nämnden behöver verka för att tillgängliggöra fler platser där man kan utöva spontanidrott. Ett exempel på detta är skapandet av ett urbant torg (skateyta) på Varpaplan som nämnden fått i uppdrag att ta fram. För att skapa idrottsytor och anläggningar som föreningslivet efterfrågar behöver samarbetet mellan nämnden och berörda föreningar öka.

Under förra mandatperioden antogs Göteborgs Ridsportsprogram. Där blir det tydligt att utformningen av nämndens investeringsbidrag inte är ändamålsenlig. Den gör det svårt för vissa specifika idrotter att ta del av medlen. Därför får nämnden i uppdrag att se över investeringsbidraget så att det bättre matchar dagens förutsättningar och behov.

Det ideella engagemanget som genomsyrar föreningslivet i Göteborg ska fortsatt vara ledande. Kommunen ska uppmuntra, inte motarbeta, detta engagemang. Det gäller inte minst genom att säkerställa en god tillgång till bra ledare i föreningslivet. För att ytterligare förbättra för föreningslivet avsätts extra medel till föreningsbidrag i budgeten.

Det råder även brist på människor med styrelseerfarenhet inom idrotten. Det kan därför vara svårt för drivna personer som saknar erfarenhet att starta föreningar eller för befintliga föreningar att klara de administrativa delarna kring föreningen. Samtidigt finns det många människor med just den erfarenheten som saknar ett sammanhang. Genom att länka samman dess skapas nya kontakter som stärker föreningslivet och skapar mening åt fler.

Uppdrag

- Idrotts- och föreningsnämnden får i uppdrag att verka för att öka föreningsdeltagandet för de samhällsgrupper som är underrepresenterade.
- Idrotts- och föreningsnämnden får i uppdrag att utöka samarbetet med föreningar som erbjuder idrott i anslutning till skoldagen.
- Idrotts- och föreningsnämnden får i uppdrag att se över investeringsplanen för att säkerställa att hela Göteborg har god tillgång till idrottsytor.
- Idrotts- och föreningsnämnden får i uppdrag att se över investeringsbidraget så att det bättre matchar dagens förutsättningar och behov.
- Idrotts- och föreningsnämnden får i uppdrag att bidra med en långsiktig ledarförsörjning för breddidrottens fortsatta utveckling.
- Idrotts- och föreningsnämnden får i uppdrag att tillsammans med Kulturnämnden se över kriterierna för lokalbidrag. Inriktningen är att även kulturföreningar och andra aktörer inom föreningslivet i större utsträckning ska ha möjlighet att ta del av bidraget.

Kulturnämnden

Kulturen har en central roll för att skapa mening och möten mellan människor. Kulturpolitiken bör kännetecknas av frihet, mångfald, spets och bredd. I Göteborg fyller kulturen en viktig funktion och ska vara till för alla. Samtidigt är Göteborg motorn i den regionala kulturutvecklingen och samarbetet med Västra Götalandsregionen är viktigt.

Kulturen är en hörnsten i demokratiska och öppna samhällen där yttrandefriheten värnas, vilket bidrar till tillit mellan människor. Vikten av medie- och informationskunnighet i ett samhälle som präglas av desinformation kan inte betonas nog. Kulturnämnden tillsammans med den fristående kulturen bidrar till ett öppet och tolerant Göteborg.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Alla göteborgare ska ha tillgång till kultur. För att säkerställa Kulturnämndens grunduppdrag avsätts medel i budget som också är tänkt att utveckla stadens viktiga biblioteksverksamhet. Kulturverksamheten ska vara tillgänglig för alla göteborgare att ta del av eller vara med och skapa. Göteborgs stad ska fortsätta arbetet med internationellt utbyte och kulturell höjd och bör verka för ett gott samarbete med kulturella och kreativa näringar, föreningar och regionala aktörer.

Ett rikt kulturliv är en viktig faktor för en attraktiv stad. Kulturen bidrar till ökade intäkter inom bland annat turistnäringen, möjligheten att attrahera arbetskraft och för att skapa en stad som lever. Nämnden ska arbeta utifrån den liberala kulturpolitikens utgångspunkt om att inte styra kulturens innehåll. Fokus ska vara på att förbättra förutsättningarna för det konstnärliga skapandet där alla former av kulturstöd ska ledas av principen om armlängds avstånd mellan politiken och kulturskapare. Kulturen i Göteborg ska präglas av öppenhet, tillåtlighet och frivillighet. En stor budgetpost inom nämnden är kulturstödet, vilket är oerhört viktigt för att värna ett öppet och kreativt Göteborg, där människor utvecklas. Alla former av stöd ska delas ut enligt tydliga och transparenta principer som gynnar självständighet och en mångfald av verksamheter, varken positiv eller negativ särbehandling ska förekomma.

Renoveringen av Göteborgs Konstmuseum som är ett av norra Europas främsta museum för bildkonst pågår. Museet har förutom sina samlingar en storslagen arkitektur med en mäktig arkad som kommit att bli en klassisk symbol för Göteborg. Det är viktigt att kulturnämndens perspektiv kring kulturvården kommer in tidigt i stadsutvecklingsprocessen, inte minst vad gäller gestaltningen av Avenyn och i arbetet med Göteborgs Utvidgade innerstad. Nämnden behöver se över kulturhusens egenfinansieringsgrad med mål om att öka sina intäkter och stärka självfinansieringen. Konstmuseets om- och tillbyggnad behöver ske med ekonomisk eftertänksamhet och ökad extern medfinansiering ska eftersträvas.

Barn och ungas delaktighet i kulturlivet ska stärkas genom exempelvis Kulturskola, Skapande skola och ett nära samarbete med förskola och grundskola. Kulturnämnden ska självklart uppmuntra förskola och skola att ta del av stadens kulturutbud, men det är inte Kulturnämnden som ska stå för extra kostnader. Bibliotekets verksamhet ska fortsatt utvecklas genom nya mötesplatser, meröppet och samarbete med skolbiblioteken. För att öka tillgängligheten för barn och unga att ägna sig åt kultur ska nämnden utöka samarbetet med föreningar som erbjuder kulturaktiviteter i anslutning till skoldagen.

I Göteborg har havet alltid varit närvarande. Många har sina rötter inom sjöfart och fiske. Men traditionen och platserna som är starkt förknippade med detta försvinner. Inför att Stena-terminalerna flyttar från Södra älvstranden ska Kulturnämnden bistå

Stadsbyggnadsnämnden med att utreda ett maritimt centrum. Utredningen ska inkludera flytt av Maritiman, permanent plats för Ostindiefararen, återöppnande av Emigranhuset samt sammankoppling av Sjöfartsmuseet och Amerikakajen.

Uppdrag

- Kulturnämnden ska rusta upp bibliotekens lokaler i enlighet med 2023 års lokalbehovsplan.
- Kulturnämnden får i uppdrag att göra det enklare för civilsamhället, andra offentliga och privata aktörer att bistå i utvecklingen av kulturen i Göteborg.
- Kulturnämnden får i uppdrag att bistå stadsbyggnadsnämnden i att utreda förutsättningarna för ett maritimt centrum vid Amerikakajen.
- Kulturnämnden får i uppdrag att tillsammans med Idrotts- och föreningsnämnden se över kriterierna för lokalbidrag. Inriktningen är att även kulturföreningar och andra aktörer inom föreningslivet i större utsträckning ska ha möjlighet att ta del av bidraget.
- Kulturnämnden får i uppdrag att arbeta för regelförenklingar i kontakten med kultursektorn.
- Kulturnämnden får i uppdrag att tillsammans med berörda nämnder och bolag arbeta för att fler platser i staden blir tillgängliga för kulturella ändamål.
- Kulturnämnden får i uppdrag att utöka samarbetet med föreningar som erbjuder kulturaktiviteter i anslutning till skoldagen.

Nämnden för demokrati- och medborgarservice

Demokrati kan aldrig tas för givet. Därför är arbetet med att värna och stärka demokratin ständigt pågående. Det är en självklarhet att alla som har rösträtt ska ges möjlighet att rösta. Men demokrati handlar också om att kunna påverka sin vardag, delta i det politiska samtalet och känna sig som en del av staden och samhället i stort.

Det finns idag problem med missnöje och brist på tillit exempelvis till myndigheter och kommunala verksamheter i Göteborg. Därför behöver arbetet med att möta medborgare och säkerställa att korrekt information finns tillgänglig intensifieras.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Nämnden för demokrati och medborgarservice har i uppdrag att stärka demokratiarbetet i staden och arbetar med att förmå röstberättigade medborgare att utnyttja sin möjlighet att rösta. Under 2024 genomförs val till Europaparlamentet, vilket medför att detta arbete behöver fortgå.

Nämnden ska stötta övriga nämnder i deras arbete och vara behjälplig med att utveckla stadens service. Enligt styrmodellen för digitala tjänster är nämnden en av stadens tre leverantörer av gemensamma tjänster till förvaltningar och bolag. Det ställer krav på en effektiv leverans. Lösningensgraden för Göteborgs kontaktcenter för ärenden som kontaktcentret själv ansvarar för är hög. Lösningensgraden för ärenden som kräver att Göteborgs kontaktcenter får information från andra förvaltningar är låg och svar på vidarekopplade samtal är väldigt lågt. Arbetet med att få upp lösningensgraden för ärenden som berör flera förvaltningar är en prioriterad fråga, men det förutsätter ett gott samarbete mellan nämnder. Att nå servicemålen är ett stadsgemensamt arbete.

I en tid av stor ekonomisk oro syns en ökad efterfrågan på budget- och skuldrådgivning. Att tidigt fånga upp människor som har ekonomiska problem kan minska behovet av större insatser och personligt lidande. Eftersom behovet av tjänsten ökat väsentligt avsätts två miljoner kronor för 2024 och framåt. Kontakterna med stadens konsumentrådgivning börjar återgå till normala nivåer. Nämnden arbetar också för att ge medborgare råd och stöd, exempelvis genom medborgarkontoren. De fyller en viktig funktion och blir en länk mellan kommun och invånare, framförallt till de personer kommunen generellt har svårt att nå på andra sätt.

Att få vara den man är utan oro är en viktig aspekt av att leva i ett demokratiskt samhälle. Nämnden har ansvar över stadens regnbågshus, en mötesplats för HBTQI+ personer. Detta är en viktig mötesplats som måste värnas. I budgeten avsätts medel för att driva och utveckla denna verksamhet. Nämnden för demokrati- och medborgarservice ansvarar även för stadens center för olika minoritetsgrupper. Ett arbete som är viktigt och ständigt behöver utvärderas och förbättras tillsammans med det civila samhället.

Nämnden har under en tid ansvarat för utbetalningen av bidrag till Göteborgs Närradioförening. Under 2024 flyttas ansvaret till Kommunstyrelsen.

Uppdrag

- Nämnden för demokrati och medborgarservice får i uppdrag att aktivt arbeta med att få upp lösningensgraden för stadens kontaktcenter.
- Nämnden för demokrati- och medborgarservice får i uppdrag att utöka budget- och skuldrådgivningen.

Socialnämnderna

I Göteborg ska alla ha möjlighet att forma sitt eget liv. Alla individer ska kunna utvecklas oavsett var man kommer ifrån eller vem man är. En del växer dock upp med tuffare förutsättningar, eller är med om saker som gör att livssituationen förändras. Då behöver det finnas ett skyddsnät så att det blir möjligt att hantera och gå att hamna rätt. En del av det arbetet sker i socialnämnderna, där insatser kan göras både preventivt och i det akuta skedet.

Att alla kan vara trygga både i och utanför hemmet är otroligt viktigt. Idag finns dock stora problem som behöver lösas för att det ska vara så. Den grova kriminaliteten är utbredd och allt fler barn och unga dras in i kriminella gäng. Våldsdåden drabbar både personer i och utanför konflikterna och kan påverka hela bostadsområden. Att stoppa våldet när det sker är såklart viktigt, men kommunen har ett extra ansvar över att arbeta förebyggande för att våldet inte ska uppstå överhuvudtaget. Där gäller det att samverka mellan flera olika aktörer både inom staden och med polis, myndigheter och civilsamhälle. Framförallt är barn och unga i en särskilt utsatt position och trygghetsarbetet staden gör bör ha särskilt fokus på detta.

Nämnderna har också ansvar över att se till att unga göteborgare kan ha en meningsfull fritid utöver sina studier, ett uppdrag som även andra nämnder har. Därför behöver detta arbete samordnas. Äldre ungdomar och vuxna bör också ha en sysselsättning och komma in i arbete tidigt. Möjlighet till egenförsörjning är bra både för individen och samhället, med ett minskat utanförskap som följd.

Problemet med otrygghet finns inte bara på gatan utan också i hemmiljö. Våld i nära relationer är ett av samhällets största problem, där framförallt män utsätter kvinnor för olika former av förtryck. Allt för många lever i utsatthet där en närstående utsätter dem för fysiskt eller psykiskt våld. Dessutom finns det problem med hedersförtryck, där individer kontrolleras både i och utanför hemmet av närstående. Detta är helt oacceptabelt och måste motverkas med full kraft.

Segregation är en stor utmaning i dagens Göteborg och trenden måste vända till en mer sammanhållen och integrerad stad. Alla ska känna sig som en del av samhället, oavsett i vilken del av staden man bor. För att lyckas måste alla få möjlighet att lära sig svenska och det behöver finnas vägar in i studier och arbete. Detta arbete kan med fördel ske i samverkan med Nämnden för arbetsmarknad- och vuxenutbildning.

Missbruk kan drabba vem som helst, oavsett vilket beroende det gäller. Narkotikamissbruk är likt alkoholism en sjukdom, men behandlas inte på samma sätt. Många dör till följd av sitt beroende, vilket är ett tecken på en misslyckad narkotikapolitik. Detta är ett misslyckande från samhället och oerhört tragiskt på både individ- och samhällsnivå. Göteborgs stad ska ha en nollvision för de narkotikarelaterade dödsfallen och ska göra det som går för att skademinimera följderna av missbruk. Staden ska, i samverkan med Västra Götalandsregionen, verka för att missbruksvården inriktas mot skademinimerande och evidensbaserade insatser som räddar liv. Socialtjänsten ska aktivt arbeta för att missbrukare får tillgång till vård och läkemedel som kan minska den höga dödligheten. Sprututbytesprogrammet ska nå fler missbrukare med utgångspunkt att slussa vidare in i vårdinsatser som leder till varaktig drogfrihet. Dessutom bör Göteborg ansöka om att bli försökskommun för injektionsrum.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

I socialnämndernas uppdrag ligger ansvaret att utöva individ- och familjeomsorg, att vara ett stöd för göteborgare i utsatta situationer och arbeta med trygghetsskapande åtgärder. I samarbete med andra nämnder pågår också arbete för att få fler i sysselsättning och skapa möjlighet till meningsfulla aktiviteter för framförallt unga personer.

De fyra nämnderna har olika stödfunktioner och deras verksamhet påverkar många göteborgare. Socialnämnderna tar beslut enligt socialtjänstlagen och ansvarar över vård av unga enligt LVU. Socialtjänsten ska arbeta rättssäkert och evidensbaserat och ha individens bästa i fokus, så att alla får den hjälp och stöd de behöver. Socialnämnderna ska jobba förebyggande med att stärka familjer och stödja dem i behov av hjälp. De barn och unga som riskerar att råka illa ut ska fångas upp tidigt. Ett sätt att få hjälp är genom det samarbete som sker mellan socialtjänst, skola, polis samt förenings- och fritidsverksamhet (SSPF). Det finns också en rad olika insatser och projekt som alla syftar till att stötta ungdomar tidigt så att de inte hamnar snett. Nämnden arbetar också med "Skolfam", ett framgångsrikt arbete för att fler familjehemsplacerade barn ska lyckas i skolan.

Att fler kommer i jobb är viktigt, både för individerna det berör och ur ett samhällsperspektiv. Att alla göteborgares inneboende kraft tas tillvara och att de som behöver stöd för att komma ut i arbete, utbildning eller arbetsträning får det är en samhällsvinst. Socialnämnderna ska säkerställa att de individer som har ekonomiskt bistånd ges möjlighet till egenförsörjning. Att komma i arbete kan både innebära att få ett nytt jobb och att återkomma i arbete efter exempelvis sjukskrivning, då är arbetslivsinriktad rehabilitering en viktig del. Detta behöver göras i samverkan med andra berörda aktörer såsom exempelvis nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning, Försäkringskassan och arbetsförmedlingen.

Att alla ska kunna känna sig trygga i staden är en viktig prioritering, det finns dock en hel del att göra för att det ska bli så. Det har tagits fram flera handlingsplaner om hur Göteborg ska arbeta för att stoppa kriminalitet, parallella samhällsstrukturer och hindra nyrekrytering, otillåten påverkan och tystnadskultur, samt hur Göteborg ska jobba för att inga områden ska vara utsatta. För att få bättre styrning bör dessa olika planer i den mån det går slås ihop till en. Det gör att verksamheterna kan fokusera på att genomföra rätt åtgärder, istället för att svara an på parallella uppdrag. Samordning behövs så att de olika insatserna förstärker varandra istället för att konkurrera om resurser. Dessutom bör staden samverka både med myndigheter och polis, men också med de ideella organisationer och verksamheter som gör mycket viktiga insatser.

Eftersom vissa statliga satsningar på trygghetsarbete nu tas bort, exempelvis statsbidraget på 40 miljoner kronor för sociala insatser i utsatta områden, behöver kommunen delvis kompensera för det för att viktiga insatser inte ska försvinna. Utöver att jobba med det förebyggande arbetet måste det finnas möjlighet för de som vill lämna kriminaliteten att göra det. Därför måste arbetet med avhopparverksamheten fortsätta utvecklas.

Civilsamhället gör ett enormt arbete för ökad trygghet och jämlikhet. Ett exempel på aktör är tjej- och kvinnojourerna, som gör ett ovärderligt arbete i att stötta kvinnor som blivit utsatta för våld och andra former av förtryck. För att civilsamhällets arbete ska funka behövs stabilitet och förutsägbarhet genom bra avtal och finansiering. Eftersom mäns våld mot kvinnor är ett av samhällets största problem behöver de aktörer som arbetar med dessa frågor få stöd från kommunen. Kommunens eget arbete måste också stärkas på flera sätt.

Exempelvis behöver både genomgångslägenheter och skyddade boenden hålla hög kvalitet, både kommunens egna och de som drivs av idéburna eller privata aktörer. Nämnden ska arbeta för att det i de fall det är möjligt ska vara den våldsutsatta som ska få bo kvar i det gemensamma boendet och den som brukar våld som ska flytta eftersom det är alltför många som tvingas flytta när de lämnar en våldsam relation. I de fall personen inte vill eller kan återvända till sitt tidigare boende ska staden erbjuda ett annat boende genom exempelvis förtur i bostadskön.

Studieförbunden har en viktig funktion i ett demokratiskt samhälle. Exempelvis fyller studieförbunden en viktig funktion i samhället genom folkbildning och att skapa sammanhang och möten mellan människor. Det finns krafter som vill begränsa det fria föreningslivet i allmänhet och studieförbunden i synnerhet. Därför är det viktigt att slå vakt om dessa och dess finansiering. En del i det är att aktivt följa utvecklingen gällande bidragsmodellen som ses över på nationell nivå, samt säkra finansieringen på lokal nivå.

I Göteborg ska ingen behöva vara hemlös. Trots att siffrorna pekar på att färre är hemlösa nu än för ett par år sedan är det ändå alltför många som saknar en bostad. Extra allvarligt är det när det är barn inblandade och därför är det högst oroande att det skett fler avhysningar där barnfamiljer blivit akut hemlösa. Därför ska socialnämnderna i samverkan med andra relevanta nämnder arbeta för att minska hemlösheten i Göteborg. Arbetet med "Bostad först" har varit väldigt framgångsrikt och ska därmed fortsätta utvecklas.

Uppdrag

- Socialnämnderna får i uppdrag att fortsätta det brottsförebyggande arbetet och se över huruvida snarlika planer och program kan slås ihop till ett, för ett mer samordnat arbete med fokus på genomförande.
- Socialnämnderna får i uppdrag att se över standarden på kommunens skyddade boenden samt de idéburna och privata boenden som upphandlas.
- Socialnämnderna får i uppdrag att utreda huruvida våldsutsatta kan få förtur till boenden och om dömda våldsutövare kan vräkas för att den utsatta ska kunna bo kvar.
- Socialnämnderna får i uppdrag att stärka arbetet med familjehemsplacerade barn, detta bland annat genom att arbeta för att alla barn som är familjehemsplacerade ska erbjudas en plats i Skolfam.
- Socialnämnderna får i uppdrag att arbeta förebyggande, med evidensbaserade metoder, för att förebygga drogmissbruk och bryta beroende. Nämnderna får också i uppdrag att fortsätta verka för sprutbytesprogrammet och ansöka om att Göteborg ska bli försökskommun för injektionsrum för att minska dödligheten hos de personer som befinner sig i missbruk.

Nämnden för funktionsstöd

Att leva ett fritt och självständigt liv i den mån det är möjligt ska vara en självklarhet för alla göteborgare. Oavsett funktionalitet ska ens vardag fungera, det ska finnas möjlighet till en meningsfull sysselsättning och ens integritet ska värnas. I de fall man behöver hjälp och stöd för att detta ska fungera ska samhällets skyddsnät finnas där. Ingången måste vara att alla har rätt till en värdig vardag och att staden ska vara behjälplig i de fall det behövs.

Personer med funktionsnedsättning möter ofta fördomar och diskriminering. Hot och hat är också mer utbrett jämfört med resten av befolkningen. Detta är oacceptabelt och behöver motverkas. Utöver att stärka arbetet mot diskriminering av gruppen i sig, måste också större fokus läggas på individerna det berör. Allt för ofta pratas det som att alla har samma behov vilket är långt ifrån sanningen. De individuella behoven skiljer sig precis lika mycket som i resten av befolkningen och arbetet behöver utgå från respekt och förståelse för olika individers behov.

Staden behöver i större utsträckning arbeta för att vara mer inkluderande och anpassade för personer med olika funktionalitet. Det är alla individers rätt att kunna delta i samhällslivet. Dessutom gynnar det samhället i stort om fler personer kan vara delaktiga och inte utestängs av olika hinder.

Kommunfullmäktiges inriktning

Göteborgs stad har ansvar över att se till att personer med funktionsnedsättning, oavsett om den är fysisk eller intellektuell, ska få det stöd som behövs för att kunna leva ett så självständigt liv som möjligt. Staden har exempelvis visst ansvar över personlig assistans som ska stödja den som behöver hjälp med grundläggande behov. Det finns också andra former av stödfunktioner såsom bostadsförmedling, hemtjänst, boendestöd, ledsagare, avlösning i hemmet och kontaktperson, vilket är insatser som syftar till att underlätta ett självständigt liv. Staden ska enbart genomföra nya bedömningar vid behov, exempelvis vid medicinska framsteg. Bedömningarna ska vara rättssäkra, tydliga och konsekventa.

En del i att ha en meningsfull vardag är att ha någon form av sysselsättning. Andelen sysselsatta är lägre bland personer med funktionsnedsättning än i befolkningen totalt. Egen sysselsättning är för många en förutsättning för ett självständigt och aktivt liv. På vissa arbetsplatser finns goda möjligheter att anpassa verksamheten så att personer med vissa funktionsnedsättningar kan arbeta där ändå. I andra fall är daglig verksamhet ett alternativ. Det finns verksamheter som både drivs av staden och av andra aktörer såsom idéburna och privata utförare. Det gör att det växer fram verksamheter med olika inriktningar och profiler. Tack vare att staden tillämpar lagen om valfrihet (LOV) får individen välja bland dessa utförare. Att få välja själv är otroligt viktigt och är en möjlighet som ska värnas.

Det är viktigt att alla oavsett funktionalitet kan ta del av kultur, idrott och föreningsliv. Inkludering ska vara självklart. Där har nämnden ett extra ansvar att i samverkan med andra nämnder utveckla detta arbete så att deltagande i samhällslivet förenklas. Utöver nämnderna som har ansvar över ovan nämnda frågor kan det exempelvis handla om de som har ansvar över serviceresor.

Stadsplaneringen behöver också i större utsträckning ta hänsyn till att gaturummet ska vara tillgängligt för alla. Att anpassa staden efter människors olika funktionalitet gynnar alla, genom en mer lättillgänglig och välkomnande stad. Göteborg ska vara en plats där alla kan ta plats. Staden bör prioritera arbetet med enkelt avhjälpta hinder. Administrationen behöver minskas så att arbetet fokuseras på att faktiskt lösa problemen.

De barn som har en funktionsnedsättning är i en extra utsatt position, när förskola och skola ska fungera och det också finns andra utmaningar. Föräldrarna får då ofta ta ett väldigt stort ansvar och dra ett tyngre lass än vad som är rimligt. Trots det stora ansvar de behöver ta saknas ofta det stöd de är berättigade och som behövs. Föräldrar ska få vara just föräldrar och inte behöva slåss för sitt barns rättigheter eller gå in som vårdare. Därför behöver stödet till anhöriga stärkas och medel till detta avsätts i budget. Kompetensförsörjningen inom funktionsstöd är ett växande bekymmer. I och med ny lagstiftning behöver scheman göras om och personal arbeta färre sammanhållna timmar. Det innebär att betydligt mer personal kommer att behöva anställas.

Ändamålsenliga lokaler och anpassade bostäder är av stor vikt. Att kunna ha ett eget hem är viktigt för känslan av frihet och självbestämmande. Därför ska kommunen kunna erbjuda anpassade boenden så att den som behöver extra stöd för att ha ett eget hem ska få det. Under förra mandatperioden utökades platserna på boenden med särskild service. Det är viktigt att detta fortsätter. Dessutom finns det ett behov av att se över och anpassa en del av kommunens bestånd för att möta de regler och krav som finns uppsatta och förbättra kvaliteten, medel till detta avsätts i budgeten.

Uppdrag

- Nämnden får i uppdrag att i samverkan med Socialnämnderna, Idrott- och föreningsnämnden samt Kulturnämnden förbättra möjligheterna för funktionshindrade personer att delta i kultur, idrott och föreningsliv.
- Nämnden får i uppdrag att förbättra anhörigstödet.
- Nämnden får i uppdrag att göra åtgärder för funktionalitet i befintligt bestånd av bostäder med särskild service.
- Nämnden får i uppdrag att fortsätta arbetet med att införa digitala läkemedelsskåp.

Äldre samt vård-och omsorgsnämnden

Alla har rätt till ett liv i frihet och ha möjlighet att fatta egna beslut. Många äldre är friskare idag än för 20 år sedan och har möjlighet att leva aktiva liv. Samtidigt är det många som är multisjuka och behöver mycket vård, där samhället behöver ta stort ansvar för att deras behov tillgodoses även när det är svårare att hävda sin rätt eller sina behov. Att kunna leva ett så gott liv som möjligt och få en värdig ålderdom ska vara en självklarhet politiken behöver möjliggöra individens egenbestämmande så långt det går.

Boendesituationen varierar också väldigt mycket och det behövs en diversitet bland bostäderna i staden så att seniorer som bor i en för stor bostad kan flytta till en mindre bostad till en rimlig kostnad. Det ska också finnas anpassade bostäder såsom trygghetsbostäder eller andra former av seniorboenden.

Att bibehålla en god fysisk och psykisk hälsa är viktigt men kan ibland vara svårt vid en högre ålder. Framförallt drabbas många äldre av ofrivillig ensamhet och förlorar naturliga mötesplatser som funnits innan. Därför är det otroligt viktigt att det finns möjlighet att delta på aktiviteter, träffa andra personer och kunna vara aktiv på sina villkor.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Nämnden ska arbeta med målet om att alla i Göteborg ska kunna åldras med värdighet och känna trygghet. Att i så stor utsträckning som möjligt värna individens frihet och förmåga att kunna fatta egna beslut är viktigt. Därför är det centralt att rätten att välja finns och att lagen om valfrihet (LOV) fortsätter att tillämpas inom hemtjänsten. De som behöver stöd av hemtjänst ska kunna välja mellan de olika utövarna själva, så att alla får den hjälp de önskar.

Valfrihet ska även gälla vård- och omsorgsboenden där lagen om offentlig upphandling (LOU) ska tillämpas. Det innebär att personer som ska välja boende kan välja mellan de boenden som drivs av såväl fristående aktörer som kommunen oavsett om kommunens egna boenden är fullbelagda eller ej. En mångfald av aktörer garanterar många olika profiler och inriktningar och säkrar en geografisk spridning av boenden i hela staden. För att kunna säkerställa reell valfrihet krävs att nämnden arbetar vidare med anpassningar av det egna beståndet.

Kommunens hemtjänst och vård- och omsorgsboenden ska givetvis hålla hög kvalitet. Exempelvis behöver miljön i och kring många av kommunens boenden utvecklas. Det är inte acceptabelt att vissa äldre knappt kommer ut på grund av att byggnaderna eller omkringliggande miljö inte är anpassade. Utomhusmiljön är viktig och det bör vara enkelt att ta sig ut oavsett funktionalitet. Det bör finnas en trädgård eller liknande som är både trivsamt och tryggt. Det är eftersträvansvärt att i de fall det är möjligt samlokalisera exempelvis vård- och omsorgsboenden och trygghetsboenden med olika former av samhällsservice och mötesplatser som kan skapa mervärde för de boende.

För att de som bor på vård- och omsorgsboenden ska kunna få i sig bra mat och inte riskera att bli undernärda är det viktigt att olika personers matpreferenser tas i beaktande, att mer mat lagas på plats och att själva situationen vid måltider är trivsamt. Delaktighet och självbestämmande likaså. En annan del gällande måltider är dryck, där möjligheten att dricka något med alkohol är närmast obefintlig på vissa boenden. Möjligheten att ta ett glas vin eller en öl till maten ska inte stoppas bara för att man flyttar in på ett boende. Möjligheten att välja själv ska inte försvinna bara för att man blivit äldre.

En stor utmaning för kommunen är kompetensförsörjningen, då det finns stor brist på personal. Utöver problem med rekrytering finns ett stort utbildningsbehov hos många av

dem som redan jobbar inom äldreomsorgen för att höja utbildningsnivån. Det pågår ett arbete med en kompetensförsörjningsplan som berör hela staden som också kommer påverka arbetet i nämnden. Hänsyn behöver tas till den demografiska utvecklingen, där allt färre behöver försörja fler. Att minska de osakliga löneskillnaderna är viktigt, likväl som att höja lönenivåerna.

Arbetet med digitalisering behöver fortsätta, både för att underlätta för de äldre och personalen, effektivisera arbetet och öka patientsäkerheten. Exempelvis är det bra att öka andelen digitala lås hos hemtjänsttagarna. Det gör att man slipper flera kopior av nycklar, att det finns en spårbarhet i vem som använt nyckeln och möjliggör snabbare hjälp vid larm. Antalet mellansteg minskar och gör hanteringen säkrare och enklare. Utvecklad välfärdsteknik är också något som nämnden bör arbeta med. Det ökar självständigheten hos de individer som behöver stöd och frigör tid för personalen så att de istället kan lägga tid på sådant som inte går att ersätta med digitalisering.

Genom samarbete med exempelvis civilsamhället kan kommunen stärka arbetet med att motverka ofrivillig ensamhet. Genom att exempelvis upplåta lokaler eller på andra sätt förenkla för föreningar och andra aktörer kan mötesplatser skapas, både för att möta andra i samma ålder och över generationsgränser. Detta kan med fördel göras i samverkan med andra nämnder.

Uppdrag

- Äldre samt vård- och omsorgsnämnden får i uppdrag att säkerställa att äldre får välja hemtjänstutförande via LOV samt vård och omsorgsboende oavsett regi via LOU.
- Äldre samt vård- och omsorgsnämnden får i uppdrag att utveckla utomhusmiljöerna kring vård- och omsorgsboenden.
- Äldre samt vård- och omsorgsnämnden får i uppdrag att upplåta lokaler och på andra sätt förenkla för civilsamhället att skapa mötesplatser och sociala aktiviteter för att minska ensamhet.
- Äldre samt vård- och omsorgsnämnden får i uppdrag att göra ett måltidslyft som ska innefatta att mer mat lagas på plats och undersöka hur de boendes preferenser kan säkerställas på ett bättre sätt.
- Äldre samt vård- och omsorgsnämnden får i uppdrag att fortsätta arbetet med införandet av digitala lås.
- Äldre samt vård- och omsorgsnämnden får i uppdrag att i samverkan med utbildningsnämnden säkerställa att elever som slutfört en utbildning inom vård och omsorg garanteras anställning hos Göteborgs stad.

Miljö- och klimatnämnden

Göteborgs stads övergripande mål är att bli en ekologiskt hållbar stad 2030. Miljö- och klimatnämnden har och kommer fortsätta ha en central roll i att driva och samordna miljöarbetet inom Göteborgs stad. Under 2022 inrättade Miljö- och klimatnämnden ett klimatråd vars uppgift är att föreslå åtgärder i en årligen återkommande rapport. Genom arbetet inom EU:s 100 klimatneutrala och smarta städer får Göteborgs stad tillgång till rådgivning, nätverk och förbättrad möjlighet till finansiering för att nå målet om en ekologiskt hållbar stad 2030.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Göteborgarnas vardag påverkas av de globala miljö- och klimatutmaningarna såväl som av mer lokala frågor som luft- och vattenkvalitet. Miljöarbete är inget som kan ske separat utan måste vara en del i alla beslut. Det måste genomsyra alla verksamheter och ske systematiskt. Likaså behöver vi i högre grad ha ett cirkulärt tänk i alla kommunala verksamheter och beslut. För att uppnå verklig förändring är det viktigt att fokusera på det som verkligen spelar roll, snarare än de åtgärder som kortsiktigt får mest uppmärksamhet.

Miljö- och klimatarbetet behöver bedrivas inom Göteborgs stads alla verksamheter. Miljö- och klimatnämnden är tillsammans med Kommunstyrelsen ansvariga för implementering av Miljö- och klimatprogrammet samt miljöledningssystemet med ambitionen att detta ska övergå i verksamheternas kontinuerliga arbete. Att följa upp Miljö- och klimatprogrammet samt miljöledningssystem är en prioriterad uppgift för nämnden och samtliga andra nämnder ska bistå i detta arbete.

För att säkerställa en effektiv hantering av miljödata ska det redan påbörjade uppdraget med att implementera IT-system samt ett format att visualisera miljödata fortsätta. I uppdraget ingår att visualisera stadens miljödata så att den får en ökad tillgänglighet för såväl medarbetare som medborgare.

Miljö- och klimatnämndens arbete med tillsyn och kontroll ska uppfattas som effektiv, rättvis och transparent för verksamhetsutövarna. Det är viktigt att nivån på de taxor som tas ut från olika verksamheter ligger på en skälig nivå och att Miljö- och klimatnämnden effektiviserar handläggningen av ärenden för att hålla nere handläggningstiderna och kostnaderna för företagen. Nämnden har en viktig roll i arbetet att göra kontakten med Göteborgs Stad enklare och genom digitalisering skapa mer effektiva processer för handläggning och myndighetsutövning. Miljö- och klimatnämnden ska arbeta utifrån en dialogbaserad tillstånds- och tillsynshandläggning samt fullt ut införa debitering efter utförd tillsyn eller kontroll. Nämnden ska aktivt arbeta för att stärka effektiviteten i sitt arbets sätt och öka självfinansieringen i myndighetsutövningen inom ramen för nuvarande taxor. Nämnden ska även utreda en taxemodell där de sökande får reducerad taxa om kommunens handläggningstid överstiger ett visst antal veckor. Så fungerar exempelvis vissa taxor inom Stadsbyggnadsnämnden. Det ger kommunen incitament att effektivisera handläggningen.

Arbetet mot osund konkurrens och livsmedelsbedrägerier ska fortsätta.

För att säkerställa en god livsmiljö för alla göteborgare ska Miljö- och klimatnämndens arbete med en giftfri miljö, förbättrad luftkvalitet och ett systematiskt arbete med havs- och vattenfrågor fortsätta. Nämndens arbete bör prioriteras till de områden som bedöms vara allra viktigast för att skydda människors hälsa.

Uppdrag

- Miljö- och klimatnämnden får i uppdrag att utveckla en samordningsfunktion för hållbar lokal livsmedelsförsörjning.
- Miljö- och klimatnämnden får i uppdrag att, tillsammans med BRG, digitalisera ansökningsförfarandet gällande tillstånd och tillsyn.
- Miljö- och klimatnämnden får i uppdrag att utreda en taxemodell där de sökande får reducerad taxa om kommunens handläggningstid överstiger ett visst antal veckor.

Nämnden för inköp och upphandling

Nämnden för inköp och upphandling har en mycket viktig roll i att förbättra Göteborgs företagsklimat och möjliggöra för små- och medelstora företag att kunna delta i upphandlingar. Stadens inköp står för en stor del av kommunens kostnader. Genom att säkerställa fungerande inköp och upphandling har staden möjlighet att dämpa den kostnadsökning som just nu slår hårt mot offentlig sektor. Genom att ställa hårda men tydliga miljökrav kan stadens inköp bidra till att skapa efterfrågan på varor och tjänster som minskar föroreningar och sänker klimatutsläppen.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Varje nämnd och styrelse inom staden är en egen upphandlande myndighet. Nämnden för inköp och upphandling har huvudansvar för stadens gemensamma inköpsprocess. Göteborgs stads inköp från externa leverantörer omsätter cirka 26 miljarder kronor årligen. Nämndens arbete med kategoristyrning ska fortsätta att utvecklas och innefatta en större del av nämndens verksamhet. På sikt bidrar kategoriarbetet till kostnadsbesparingar.

Nämnden har en särskild roll i arbetet för att förbättra företagsklimatet i Göteborg. Huvudregeln är att staden inte ska konkurrera med näringslivet. Nämnden ska arbeta för ökad konkurrens och regelförenklingar i stadens upphandlingar. Upphandlingen ska i högre grad fokusera på vilka mål som ska uppnås, inte hur man ska nå dem. I syfte att förbättra företagsklimatet får nämnden för inköp och upphandling i uppdrag att stärka sitt arbete med det Näringslivsstrategiska programmet och öka sin samverkan med Business Region Göteborg.

Nämnden ska arbeta för bättre mat i stadens förskolor, skolor, äldreboenden och andra verksamheter. Det behövs bättre förutsättningar för att kunna köpa in närodlat och miljövänlig mat. Krav på miljö- och klimathänsyn och djurskyddsregler som motsvarar svensk nivå ska prioriteras, men även större andel ekologiskt ska köpas in i enlighet med Miljö- och klimatprogrammet. Fler mindre och lokala matproducenter ska ha möjlighet att leverera till stadens verksamheter, en ökad andel färska råvaror och viltkött är ett sätt att främja inköp av den lokalproducerade maten.

Nämnden ska fortsätta kategoriarbetet inom kategorin Livsmedel så att inköp av livsmedel har höga miljökrav och sker utifrån svenska djurskyddsregler samt sker på ett sätt som stärker leveranser från mindre och lokala leverantörer. Nämnden ska även följa upp hur stor andel av livsmedelskategorierna som köps in som är producerat i Sverige. Nämnden ska tillsammans med kommunstyrelsen ta fram förslag på hur kommunfullmäktiges roll kring beslut om vilka områden som ska kategoristyras kan förtydligas. På så sätt blir det en tydligare styrning utifrån ett hela-staden-perspektiv. Nämnden ska även följa upp att stadens nämnder och styrelser har implementerat Riktlinjen för inköp och upphandling. En särskild satsning görs inom området större byggprojekt i syfte att öka återbruk och köpa in material med lägre CO₂-avtryck, två miljoner kronor avsätts för detta.

Göteborg ska bli en fossilfri stad. Nämnden ska därför ställa tydliga och relevanta miljökrav samt bidra till en cirkulär ekonomi i stadens verksamheter. Livscykelperspektiv på inköpta varor ska beaktas i högre grad. Nämnden ska använda utvecklade och innovativa logistik- och mobilitetslösningar för att minska de lokala utsläppen och belastningen på vägnätet i centrala Göteborg. För att säkerställa en sund konkurrens och att stadens krav efterlevs får nämnden i uppdrag att utföra kontroller inom riskbranscher.

Uppdrag

- Nämnden för inköp och upphandling får i uppdrag att fortsätta kategoriarbetet inom kategorin livsmedel så att inköp av livsmedel har höga miljökrav och sker utifrån svenska djurskyddsregler samt sker på ett sätt som stärker leveranser från mindre och lokala leverantörer.
- Nämnden för inköp och upphandling får i uppdrag att stärka sitt arbete med det näringslivsstrategiska programmet.
- Nämnden för inköp och upphandling får i uppdrag att samordna och utföra kontroller inom riskbranscher.
- Nämnden för inköp och upphandling får i uppdrag att tillsammans med kommunstyrelsen genomföra utredning kring kommunfullmäktiges roll i beslut kring stadens kategoristyrningsprocess.
- Nämnden för inköp och upphandling får i uppdrag att utveckla arbetssätt för ökat återbruk och inköp av material med lägre CO2-avtryck i större byggprojekt.
- Nämnden för inköp och upphandling får i uppdrag att öka andelen reserverade upphandlingar där civilsamhället ingår.

Kretslopp och vattennämnden

Göteborgs vatten- och avloppsnät är ålderstiget och reinvesteringar är därför nödvändiga. Samtidigt riskerar stadens utbyggnadsplaner att ytterligare öka kostnaderna om inte expansionen görs smart och effektivt. Göteborgs närhet till vatten är en enorm tillgång, men klimatförändringarna gör staden sårbar för exempelvis havsnivåhöjningar och ökade skyfall. Det är därför viktigt att Kretslopp- och vattennämnden kommer in i ett tidigt planeringsskede för att säkerställa att nämndens perspektiv tas med i stadsplaneringen.

Enligt en ny förordning tar kommunerna över ansvaret för källsortering av förpackningar från FTI (förpacknings- och tidigindustrin) 1 januari 2024. Nämnden kommer därför att införa flerfackskärl med möjlighet att sortera avfallet hemma. Nämnden ska fortsatt erbjuda fria besök på återvinningscentraler.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Kretslopp- och vattennämnden ansvarar för att säkra rent dricksvatten nu och i framtiden samtidigt som nämndens arbete bidrar till levande hav, sjöar och vattendrag genom en säker avloppshantering. För många människor är det en självklarhet att sortera och återvinna hushållsavfall, men enskilda individer, företag och staden behöver höja ambitionerna för att uppnå ett cirkulärt samhälle. Den regionala och lokala avfallsplanen 2021–2030 ska efterlevas och nämnden ska aktivt arbeta för att minska avfallsmängderna genom de styrmedel som nämnden förfogar över. Arbetet med en ny kretsloppspark i södra Göteborg behöver påskyndas ytterligare. Samtidigt behöver fler ha möjlighet att sortera avfall, även utan bil.

Den biologiska behandlingen av hushållens matavfall ska öka. Anledningen till ökningen är för att sluta kretsloppen mellan stad och omland och samtidigt öka produktionen av biobränslen. Nuvarande anläggning i Marieholm är inte anpassad för dagens behov och behöver på sikt ersättas.

Stora mängder skräp flyter årligen iland längs våra kuster. Kretslopp- och vattennämnden får i uppdrag att inrätta en marin återvinningscentral i Göteborg. Inspiration kan med fördel hämtas från den marina återvinningscentralen i Sotenäs.

Nämnden har ett extra ansvar att skapa förutsägbarhet och transparens i taxe- och avgiftsnivå mot stadens invånare och övriga brukare. Detta ställer extra höga krav på nämndens ekonomistyrning. Samtidigt behöver taxan spegla eventuella miljö- eller klimatåtgärder som enskilda invånare eller brukare genomför. Därför ska nämnden utreda om VA-taxan kan differentieras för att på så sätt gynna lokalt omhändertagande av dagvatten.

Nedlagda deponier har en ständig påverkan på omgivande mark och vatten. Sedan 2020 är skattekollektivet ansvarig för stadens nedlagda deponier. Deponin i Välen är den deponi i Göteborg med mest negativ miljöpåverkan. Deponin gör området till ett av Sveriges mest förorenade områden, med höga halter av kvicksilver och PCB. På sikt behöver området saneras, men fram till dess ska nämnden noggrant följa utvecklingen i området.

Göteborgs stad blir ansvarig för källsortering av förpackningar 1 januari 2024. Nämnden kommer därför att införa flerfackskärl med möjlighet att sortera avfallet hemma. Nämnden behöver utöver detta utreda hur nuvarande återvinningstationer (ÅVS) ska utvecklas i samband med att kommunen övertar ansvaret. Likaså behöver nämnden påbörja införandet av obligatorisk hämtning av matavfall hos flerbostadshus och verksamheter. Med utbyggd hushållsnära insamling kommer färre ÅVS:er att behövas, vilket skapar möjligheter att

förbättra dem som finns. Ett sätt att förenkla för göteborgarna är att tillåta fler typer av skräp att återvinnas på ÅVS:erna, exempelvis grovavfall eller elektronikavfall. Nämnden får därför i uppdrag att utreda hur "utökade ÅVS:er" kan utformas för att minska nedskräpning och förenkla för göteborgarna.

Med anledning av den nya organisationen för stadsutveckling är det viktigt att nämnden aktivt samverkar i strategiska frågor med Stadsbyggnadsnämnden och Exploateringsnämnden avseende utbyggnadsplanering och exploateringsekonomi.

Uppdrag

- Kretslopp- och vattennämnden får i uppdrag att starta en marin återvinningscentral i Göteborg.
- Kretslopp- och vattennämnden får i uppdrag att ta fram en mer transparent och förutsägbar ekonomistyrning.
- Kretslopp- och vattennämnden får i uppdrag att utreda hur "utökade ÅVS:er" ska utformas.
- Kretslopp- och vattennämnden får i uppdrag att utreda förutsättningarna för en differentierad VA-taxa för att på så sätt premiera lokalt omhändertagande av dagvatten.

Arkivnämnden

Arkivnämnden är en gemensam arkivmyndighet för både Göteborgs stad och Västra Götalandsregionen.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Arkivnämndens uppdrag är att säkerställa att staden lever upp till arkiv- och offentlighetslagstiftningens krav på hanteringen av allmänna handlingar. Nämnden har ansvar över lagring av digital information som ska bevaras för all framtid. Eftersom det är en gemensam nämnd med Västra Götalandsregionen behöver årliga budgetavstämningar mellan huvudmännen ske. Göteborgs Stad kan inte själva besluta om verksamhetens inriktning och ambitionsnivå, därav är avstämningar av största vikt för att styrningen ska vara god.

Nämndens uppdrag är att utöva tillsyn över arkivvården hos nämnder, stiftelser och styrelser. Den ska förvara och vårda arkiv som levererats till arkivmyndigheten och hålla dem tillgängliga samt utfärda anvisningar och rutiner för myndigheternas arkiv- och informationshantering.

Nämnden för intraservice

Nämnden för intraservice fyller en viktig funktion för staden och vänder sig till stadens egna verksamheter. Nämndens verksamhet är av stor vikt för att resterande nämnder ska kunna utföra sin verksamhet och erbjuda service till göteborgarna.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Nämnden för intraservice levererar interna tjänster till stadens olika verksamheter inom exempelvis IT och välfärds-, utbildnings- och HR-området. Ansvaret som intraservice har är bland annat support, drift och utveckling.

En av nämndens stora frågor är digitalisering. För att öka takten på digitaliseringen behöver sex strategiska områden i staden stärkas. De är data, digital ledning, kompetens och innovation, digital trygghet, tjänster och infrastruktur. Kompetensen som finns inom dessa områden behöver tas tillvara och organisationen behöver jobba bättre tillsammans. Då kan digitaliseringens möjligheter tillvaratas i alla verksamheter, något som blir tydligare år för år.

Uppdrag

- Nämnden för intraservice får i uppdrag att kraftigt dämpa kostnadsutvecklingen för drift, förvaltning och utvecklingsinitiativ.

Valnämnden

Ändringar i vallagen, ny teknik och demografiska förändringar, exempelvis en ökad och åldrande befolkning, ställer höga krav på valnämndens uppdrag. Alla som vill och får ska ha möjlighet att rösta. Under 2024 är det val till Europaparlamentet och därför får nämnden en förstärkning på 15 miljoner kronor för att genomföra valet.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Valnämnden är Göteborgs lokala valmyndighet. Nämnden ansvarar för alla uppgifter kopplade till organisering och genomförande av val i Göteborg. Inför nästkommande val behöver valnämnden säkerställa att det finns ändamålsenliga lokaler och nödvändig information till väljarna. Att förbättra tillgängligheten för vallokaler är av stor vikt. Samtliga nämnder och styrelser ska ta ansvar för att tillgängliggöra sina lokaler. Valnämnden lyfter också att Göteborgs stads Parkering AB behöver säkerställa att de röstmottagare som behöver använda bil på valdagen för att transportera röster får möjlighet att göra detta genom ett parkeringstillstånd för valdagen.

Valnämnden behöver särskilt analysera utfallet av det senaste valet med anledning av ändringar i vallagen samt ständigt analysera vilka åtgärder som behövs för att möjliggöra ett högt valdeltagande i hela Göteborg.

Överförmyndarnämnden

Överförmyndare är en obligatorisk verksamhet och finns i alla Sveriges kommuner. Detta för att se till att de som behöver en god man eller förvaltare ska få tillgång till det.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Överförmyndarnämnden har ansvar för att utföra de uppgifter som gäller enligt lagar och regler. Huvudmannen, alltså personen som har en god man eller förvaltare, ska på detta vis skyddas från att drabbas negativt och intentionen är att de ska få ökad livskvalitet. Nämndens huvudsakliga uppgifter är att ansvara över gode män och förvaltare samt utöva tillsyn över förmyndare, godemän och förvaltare samt sköta kontakten med tingsrätten. På senare år har trycket ökat och fler har behov av en god man eller förvaltare, vilket ställer högre krav på överförmyndarnämnden. Därför avsätts medel i budget.

Stadshus AB

Göteborgs Stadshus AB ska utöva en aktiv ägarstyrning av bolagen i koncernen. Som moderbolag för alla kommunalägda bolag har Stadshus AB ansvar för samverkan och samordning på strategisk nivå. Göteborgs Stadshus AB ska identifiera möjligheter till samordning och effektivisering av olika slag samt i samverkan med berörda styrelser, ta initiativ till förändringar av de direktunderställda bolagen.

Kommunfullmäktiges inriktning för bolaget

Ägarstyrning, finansiell samordning och ägarstöd är tre av Göteborgs Stadshus AB:s viktigaste arbetsområden. Göteborgs Stadshus AB har haft i uppdrag att förbereda för och genomföra försäljning av hela, eller delar av, bolag samt mark- och fastighetsinnehav inom koncernen. Uppdraget har förtydligats med att det ska ske med beaktande av krav på utdelning och koncernbidrag. Det är viktigt att det här arbetet fortsätter och att behovet av ägandet återkommande prövas för att värdera om det är ändamålsenligt. Under mandatperioden ska Göteborgs Stadshus AB genomföra avveckling av de delar av Älvstranden och Göteborgs Parkerings verksamheter som rör strategisk stadsutveckling.

Göteborgs Stadshus AB ska fortsatt ha mål om en hållbar utdelning utan lånefinansiering.

Västra Götalandsregionen är ansvarig för kollektivtrafik, men Göteborgs Stad äger och driver delar av kollektivtrafiken i staden. På sikt bör all kollektivtrafik, vilket även innefattar Göteborgs kollektivtrafik AB samt Göteborgs Spårväg, föras över till Västra Götalandsregionen.

Stadshuskoncernen står inför stora investeringar, inte minst för att klara klimatomställningen. Göteborgs Stadshus AB har en nyckelroll i stadens omställningsarbete. Därför behöver bolaget involveras i det fortsatta arbetet. Liseberg bör på sikt omvandlas till stiftelse. På så sätt fredas verksamheten från såväl politiska utspel som ideologiska nycker och nöjesparken säkras för framtida generationers nöjen. Ett första steg i den processen är att utreda förutsättningarna för att göra om Liseberg till en stiftelse.

Nedan följer politisk inriktning för respektive bolagskluster under Stadshus AB, med undantag för de regionala bolagen som har fler ägare än Göteborgs Stad.

- Göteborgs Stadshus AB får i uppdrag att återkommande se över möjligheten att genomföra försäljning av hela eller delar av bolag samt mark- och fastighetsinnehav inom koncernen.
- Göteborgs Stadshus AB får i uppdrag att utreda förutsättningarna för att göra om Liseberg till en stiftelse.

Kluster – Bostäder

Bostadsbristen i Göteborg är stor samtidigt som prognoserna pekar på en avvikande byggtakt på marknaden med kraftigt ökade kostnader. AB Framtiden har till stor del byggt sin utbyggnadsstrategi på det statliga investeringsstödet för hyresrätter som sedan en tid tillbaka är avskaffat och behöver nu hitta nya sätt för att säkerställa hållbara investeringar. Bolaget har en viktig uppgift i stadens arbete med att vända utvecklingen i de utsatta områdena.

Kommunfullmäktiges inriktning

En viktig del av AB Framtidens utbyggnadsstrategi har tidigare varit att fokusera på att bygga billiga hyresrätter genom prefabricerade hus. Bolaget har nu påbörjat ett kraftfullt omtag med starkare fokus på att skapa stadsqualiteter i de stadsdelar där Framtiden verkar. Bolaget ska sträva efter hög byggtakt och effektiva processer men ska i första hand fokusera på att bygga kvalitativa projekt som skapar förutsättningar för socialt hållbara stadsdelar.

Bolaget har tagit fram ett konceptkvartershus som syftar till att minska kostnaderna för att bygga kvartersstad med hög arkitektonisk kvalitet. Detta arbete ska utökas till att även innefatta småhus i syfte att minska kostnaderna i de projekt där bolaget planerar att bygga trädgårdsstad. Därför ska koncepthuset Trädgårdsstad tas fram. Bolaget ska planera i enlighet med sitt påbörjade arbete "Värdeskapande stadsutveckling" i hela staden, men i synnerhet i stadens utsatta stadsdelar. Även "Göteborgs Utvidgade Innerstad" ska vara vägledande för bolagets strategiska planeringsarbete. För att vända utvecklingen i de utsatta områdena behöver staden bygga attraktiva förorter som fler människor vill flytta till istället för ifrån.

"Värdeskapande stadsutveckling" har visat på vilka stadsqualiteter som har betydelse. Att bygga tätt, tillgängligt och med tillgång till både rekreation och urban verksamhet var viktiga slutsatser. Vidare betonas värdet av att blanda småhus med flerbostadshus och skapa finmaskigt gatunät.

För att lyckas behöver stadsutvecklingen bli mer långsiktig och syfta till att öka attraktivitet och markvärden och därigenom tydligare bidra till både social hållbarhet och till större incitament för fler privata byggaktörer att vilja investera.

Enligt Värdeskapande stadsutveckling föreslås att staden utvecklar stadsdelarna genom att ta fram en strukturplan för områden för att planera och stadsutveckla de utsatta områdena utifrån en tydlig idé om hur områdena ska se ut och fungera på sikt. På så vis undviker staden att möjligheterna till viktiga framtida stråk byggs bort. Detta arbetssätt genomförs för närvarande för Biskopsgårdens omvandling till trädgårdsstad. I utsatta områden, där det kan vara svårare att få till en exploateringsekonomi och framdrift i planprocessen, ska AB Framtiden ta rollen som ankarbyggherre för att möjliggöra att även privata aktörer ska kunna investera. Framtiden kan då bidra till att säkra genomförandet av planprocessen, samtidigt som flera tomter kan markanvisas till andra aktörer i ett senare skede. Framtidens roll blir i högre utsträckning att bidra till en större mångfald av aktörer. Bolagets egna produktionsmål ska justeras till 500–1000 nya bostäder per år, varav hälften ska vara bostads- eller äganderätter och hälften hyresrätter.

I stadens utsatta områden behövs fler småhus, stadsradhus, bostadsrätter och ägarlägenheter. Inga nya hyresrätter ska planeras i de utsatta områdena. De som redan är planerade ska om möjligt konverteras till bostads- eller äganderätter eller kategoribostäder.

Undantag för nya hyresrätter i utsatta områden kan dock göras om det finns synnerliga skäl till att de ändå bidrar till ökad social hållbarhet, exempelvis genom hyresradhus, studentlägenheter och andra kategoribostäder.

Detta kommer att ställa höga krav på Framtiden att skala upp verksamheten i Egnahemsbolaget och säkerställa att de hyresrätter som planeras görs i de stadsdelar i Göteborg som har ett underskott på hyresrätter. Det ställer även krav på bolaget att hitta finansieringsmodeller för bostads- och äganderätter som är praktiskt genomförbara i områden med lägre betalningsförmåga, exempelvis hyrköpsmodeller. Egnahemsbolaget ska undvika att konkurrera med privata aktörer och främst bygga där näringslivet inte bygger.

I övrigt ska Framtiden fortsätta arbetet med att vända utvecklingen i stadens utsatta områden genom de planerade åtgärderna inom ramen för superförvaltning, Gårdstensmodellen och BID-samverkan. Framtiden ska i högre utsträckning samverka med näringsliv och civilsamhället i arbetet med att stärka den sociala hållbarheten.

Uppdrag

- AB Framtiden får i uppdrag att revidera sina strategiska dokument så att Värdeskapande stadsutveckling och Göteborgs Utvidgade Innerstad blir vägledande i bolagets verksamhet.
- AB Framtiden får i uppdrag att arbeta fram ett koncepthus för småhus i trädgårdsstad.
- AB Framtiden får i uppdrag att, i samverkan med Exploateringsförvaltningen, vara ankarbygggerre i de utsatta områden där det finns ett behov att stärka förutsättningarna för att även andra aktörer ska investera.

Kluster – Energi

Energikrisen och det ansträngda försörjningsläget kring gas ställer ökade krav på effektiv styrning. Effektbehovet i Göteborg kommer att öka med minst 75 procent på mindre än tio år. Det kräver utbyggda stam- och regionnät till staden, mer lokal produktion av el i kombination med att elen används smartare. Därför ska bolaget bland annat satsa på olika flexibilitetstjänster samt fortsätta utveckla arbetet med att främja ny elproduktion. Att i närtid komma vidare med planerna på havsbaserad vindkraft är avgörande.

Kommunfullmäktiges inriktning för klustret

För att nå målen i stadens miljö- och klimatprogram har Göteborg Energi AB en viktig roll, där arbetet med fossilfri fjärrvärme, omställning av kraftvärmeverken och uppskalning av fjärrkyla är viktiga delar. Bolaget ska särskilt beakta näringslivets behov och säkra behoven av energi som behövs för framtida industrietablering, elektrifiering av befintlig industri samt hamnens och sjöfartens elektrifiering. I samverkan med de nya stadsutvecklingsnämnderna ska bolaget tillse för att utbyggnad och underhåll av el- och fjärrvärmeinfrastruktur sker samordnat och kostnadseffektivt.

Bolaget ska ligga i framkant i användandet av ny grön teknik och ska underlätta för mindre producenter att ansluta sig till elnätet. Göteborg energi ska vara marknadsledande i villkoren för mikroproducenter i syfte att öka solenergiproduktionen i Göteborg. Bolaget ska genom samverkan med forskning och näringsliv bidra till att Göteborg blir en "smart stad" med hjälp av nya tekniska lösningar. Genom förbättrad laststyrning av el- och fjärrvärmedistributionen är det möjligt att minska utsläpp samt förebygga kapacitetsproblem.

Göteborg Energi ska kraftfullt bygga ut stadens publika laddinfrastruktur. Detta ska göras inom ramen för elektrifieringsstrategin i samverkan med Parkeringsbolaget och Stadsmiljönämnden. Bolaget har sedan en tid tillbaka arbetat med ett pilotprojekt tillsammans med AB Framtiden, akademi och näringsliv om att utveckla Vehicle-to-grid-lösning i Göteborg. Detta arbete fortsätter under 2024. Den energi som frigjorts i takt med energieffektivisering av gatubelysningens armaturer kan nu nyttjas för att ladda elbilar. En av fördelarna med tekniken är att befintliga elledningarna kan användas och på så vis undviks omfattande vägarbeten med att lägga ner nya stamledningar. Bolaget ska därför utreda hur gatubelysningens armaturer kan användas för att förse staden med fler laddpunkter.

Uppdrag

- Göteborg Energi AB får i uppdrag att tillsammans med de nya stadsutvecklingsnämnderna tillse för att utbyggnad och underhåll av el- och fjärrvärmeinfrastruktur sker samordnat och kostnadseffektivt.
- Göteborg Energi AB får i uppdrag att uppnå bolagets och stadens miljö- och klimatmål. Bolaget ska särskilt satsa på kostnadseffektiva åtgärder såsom energieffektiviseringar och smart laststyrning av el och fjärrvärme.
- Göteborg Energi AB får i uppdrag att förbättra villkoren och tillse att de är konkurrenskraftiga för mikroproducenter av solenergi.

Kluster – Hamnen

Konkurrensen bland Europas hamnar ökar. Göteborgs hamn spelar en mycket viktig roll för svenskt näringsliv och för Göteborg som godsnav i Skandinavien. För att hamnen ska fortsätta ha den rollen krävs stora investeringar kommande år. För att klara stadens och Sveriges klimatmål har hamnen ytterligare en mycket viktig roll. Två exempel på stora satsningar är en produktionsanläggning på hamnområdet för vätgas och investeringar i havsbaserad vindkraft i Västerhavet.

Kommunfullmäktiges inriktning

Hamnen har till uppgift att skapa förutsättningar för ett starkt, effektivt och hållbart skandinaviskt godsnav. Hamnens uppgift är att göra de nödvändiga investeringar som krävs för att stärka rollen bland den internationella konkurrensen. Hamnen ska fortsätta arbetet med den farledsfördjupning som är nödvändig och verka för fler hållbara transporter till och från hamnen, både till havs och på land.

Hamnen har en mycket viktig roll i klimatarbetet och ett ambitiöst mål att reducera de klimatpåverkande utsläppen med 70 procent till 2030. Detta ska göras i nära samverkan med det västsvenska näringslivet.

Göteborgs Hamn ska verka för en gemensam infrastruktur för transport av infångad koldioxid som utvinns via CCS-teknik. Hamnen ska etablera nödvändig infrastruktur och tillgång till alternativa fossilfria drivmedel för tunga fordon samt på andra sätt främja användandet av hållbara drivmedel. Fler transporter till och från hamnen ska ske genom järnväg. Bolaget ska aktivt bedriva ett påverkansarbete mot staten för nödvändiga investeringar i dubbelspår av hamnbanan, antingen genom en fjärde etapp av Trafikverkets påbörjade arbete på befintlig sträcka eller en helt ny sträckning i enlighet med översiktsplanen. Valet av sträckning behöver ske i samverkan med Stadsbyggnadsnämnden.

Hamnens elbehov kommer att successivt öka. Orsakerna är att fler fartyg behöver ansluta sig till elnätet när de ligger vid kaj, satsning på vätgasproduktion och anläggning av laddstationer för lastbilar. I syfte att säkra den egna tillgången till grön el har bolaget investerat i projekt för havsbaserad vindkraft. Bolaget ska fortsätta detta arbete i syfte att elektrifiera sin verksamhet.

Uppdrag

- Göteborgs Hamn ska intensifiera miljö- och klimatarbetet genom Tranzero Initiative i samverkan med näringslivet.
- Göteborgs Hamn ska verka för en gemensam infrastruktur för transport av infångad koldioxid som utvinns via CCS-teknik.
- Göteborgs Hamn ska aktivt bedriva ett påverkansarbete mot staten för nödvändiga investeringar i dubbelspår av hamnbanan.

Kluster – Interna bolag

De interna bolagen är helägda av Göteborgs Stadshus AB där alla har en i huvudsak specialist- och stödjande funktion för hela Göteborgs Stad. Försäkrings AB Göta Lejon (Göta Lejon) är stadens interna försäkringsbolag, med fokus på tillgångar och verksamheter. Göteborgs Stads Leasing AB (GSL) levererar fordon och transportlösningar för Göteborgs Stad samt hanterar operationella och finansiella lösningar/ leasing för stadens förvaltningar och bolag.

Kommunfullmäktiges inriktning för klustret

De interna bolagen ska leverera hög service till stadens övriga verksamheter för att skapa nytta för göteborgarna. I stadens miljö- och klimatprogram är GSL samordningsansvarig för stadens arbete med utökad cirkulär ekonomi. Bolaget har också i uppdrag att se till att det behov som Göteborgs stad har av miljösmarta fordon och transporter uppfylls. Göta Lejon ska erbjuda försäkringslösningar som gynnar hela staden, minskar stadens risker och ansvara för en effektiv skadehantering. Bolaget ska ha hög kompetens och se till att stadens verksamheter får en god service.

Kluster – Kollektivtrafik

Det är Västra Götalandsregionen som är huvudman för kollektivtrafiken i regionen och i Göteborg. Dock är Göteborgs stads kollektivtrafik AB ett kommunalägt bolag. En viktig utmaning är att åtgärda den förarbrist som finns inom spårvagnstrafiken i Göteborg.

Kommunfullmäktiges inriktning

En väl fungerande kollektivtrafik är av stor vikt för att skapa en effektiv attraktiv samt en hållbar och nära stad. För att det ska vara möjligt ska bolagsklustret arbeta med att minska verksamhetens negativa miljöpåverkan utifrån de lagar, regler och krav som verksamheten regleras av samt utifrån Miljö- och klimatprogrammet. I klustret ingår även Göteborgs spårvägar som ansvarar för spårvagnstrafiken i staden.

Kluster – Kommunal bostadsförmedling

Idag finns det stora svårigheter för många grupper att komma in på bostadsmarknaden, exempelvis för unga och nyanlända. En fungerande hyresmarknad är viktig för hela staden, både för människors möjlighet att få en fast bostad och näringslivets möjlighet att rekrytera arbetskraft.

Kommunfullmäktiges inriktning

Boplats Göteborg AB är en kommunal bostadsförmedling. Bolaget ska bidra till att säkerställa en effektiv, icke diskriminerande och jämlik hyresmarknad, främja bostadsförsörjningen samt verka för att underlätta inträdet på bostadsmarknaden i Göteborg.

Uppdrag

- Boplats får i uppdrag att stärka sitt arbete med att underlätta för ungdomar att komma in på bostadsmarknaden och aktivt marknadsföra möjligheten för fastighetsägare att annonsera studentlägenheter.

Kluster – Lokaler

I en växande stad är tillgången till ändamålsenliga lokaler för kommunal service, näringsliv och föreningar en stor utmaning. Som ett resultat av klimat och energikris behöver stadens energieffektivisering påskyndas. Higab AB har en viktig roll i att tillhandahålla bra och klimatsmarta lokaler som bidrar till en levande stad

Kommunfullmäktiges inriktning

Higab AB ska tillgodose stadens egna behov av specialfastigheter samt strategiska fastigheter av betydelse för stadens utveckling där behovet inte alltid kan tillgodoses på den ordinarie fastighetsmarknaden. Bolaget har ett särskilt ansvar att vårda kulturhistoriskt värdefulla byggnader och ska även tillhandahålla lokaler till föreningslivet och kulturverksamheter samt främja mindre företags behov av lokaler. Higab ska särskilt främja verksamheter som bidrar till levande bottenplan i sina byggnader. Higab ska värna stadens, näringslivets samt förenings- och kulturlivets behov. Bolaget ska säkerställa hög trygghet och att alla fastigheter är fria från kriminell verksamhet.

Higab får i uppdrag att tillsammans med lämpliga fastighetsägare starta upp ett kultur-BID (Business Improvement District) som syftar till att fastighetsägarna tillsammans delfinansierar lokalkostnaderna för områdets kulturverksamheter. Energieffektiva renoveringar ska skyndsamt genomföras samtidigt som kulturmiljö och livscykelperspektiv på renoveringarna beaktas. Bolaget ska säkerställa snabb utbyggnad av solceller på de byggnader där det är lämpligt.

Parkeringsbolaget, som är ett dotterbolag till Higab, ska innan den nya parkeringspolicyn är fastställd, vara mycket restriktiv med att planera och bygga nya parkeringsanläggningar. Istället ska bolaget se till att säkerställa tillgängligheten på de befintliga anläggningarna och minska söktrafik genom dynamisk prissättning och ökad digitalisering. Det innebär att priserna anpassas utifrån efterfrågan, exempelvis avseende tid på dygnet och evenemang. Målet bör vara att eftersträva cirka 15 procent tillgänglighet på samtliga anläggningar.

Parkeringsbolaget får i uppdrag att höja sin rörelsemarginal och öka intäkterna från parkeringarna. Ett sätt att öka intäkterna är att bli mer restriktiv i att utfärda månadsparkeringstillstånd för arbetspendling och istället tillämpa tim- eller dagstaxa, vilket skulle innebära en marginkostnad för bilpendling och kunna ge en positiv effekt på hållbart resande. Parkeringsbolagets ska därtill inte investera i nya anläggningar utan att det finns underbyggda marknadsmässiga grunder och med påtagliga risker för nedskrivningar. I första hand ska efterfrågan på parkering hanteras genom optimering och dynamisk prissättning inom befintliga anläggningar, istället för att investera i nya. Utdelning samt koncernbidrag till moderbolaget ska öka med minst 50 miljoner kronor.

Uppdrag

- Higab får i uppdrag att skyndsamt genomföra energieffektiviseringar samtidigt som kulturmiljö och livscykelperspektiv på renoveringar beaktas. Solceller ska byggas ut snabbt på de byggnader där det är lämpligt.
- Higab får i uppdrag att tillsammans med lämpliga fastighetsägare starta upp ett kultur-BID (Business Improvement District).
- Parkeringsbolaget får i uppdrag att, istället för att bygga nya parkeringsanläggningar, säkerställa tillgänglighet på befintliga anläggningar och minska söktrafik genom dynamisk prissättning.

Kluster – Näringsliv

Lågkonjunktur, det allmänna världsläget och energikrisen gör att 2024 kommer att bli ytterligare ett tufft år för näringslivet i Göteborg. Samtidigt måste arbetet för att nå klimatmålen fortsätta. Rådande läge ställer också högre krav på arbetet med att förbättra företagsklimatet genom att erbjuda goda förutsättningar för att driva, starta och utveckla företag. Uppfylls inte det minskar snabbt intäkterna till vår välfärd.

Kommunfullmäktiges inriktning för klustret

Business Region Göteborg (BRG) ansvarar för Göteborgsregionens näringslivsutveckling. Genom samarbete med näringsliv, akademi, civilsamhälle och kringliggande kommuner ska arbetet i BRG bidra till fler arbetstillfällen och en hållbar tillväxt. Göteborg bör sträva efter att ha ett företagsklimat i världsklass där både små och stora företag vill etablera sig. Det behöver särskilt bli enklare för små och medelstora företag att etablera sig i Göteborg. Göteborgs stad har goda förutsättningar att främja start-ups och behöver arbeta aktivt med att säkra företags tillgång till riskkapital och inkubatorsverksamhet.

Göteborgs stads näringslivsstrategiska program är styrande för att skapa bättre förutsättningar för företagande. Kampen om kompetensen hårdnar vilket ställer ökade krav på att utbilda, behålla samt attrahera kompetens. Det gäller både nationellt och internationellt. Digitaliseringen och elektrifieringen kräver kompetensomställning även i befintliga verksamheter. BRG ska bistå i arbetet med att bättre matcha utbildningssystemet med näringslivets behov. Det gäller inte minst inom yrkes- och vuxenutbildningarna med fokus på bristyrken.

Ett problem som flera inom näringslivet upplever är bristen på industrimark. Staden har påbörjat ett arbete för att säkerställa tillräckliga volymer av industrimark samtidigt som näringslivets behov är en central del i stadsplaneringen. Dock behöver förutsättningarna för de gröna näringarna förbättras avsevärt. Dels behöver försäljningen av jordbruksmark öka och nya arealer för ändamålet tillkomma.

Elektrifieringsfrågan ska fortsatt stå högt på Göteborgs stads agenda och BRG:s samordnande uppdrag kring elektrifiering ska därför fortsätta. Dessutom är det viktigt att BRG, tillsammans med andra inom staden, bedriver påverkansarbete för förstärkt elnätskapacitet.

Göteborg är utnämnd till en av 100 europeiska städer som ingår i Net Zero Cities, vilket är en rejäl utmaning som endast kan lösas genom samverkan mellan offentlig sektor, näringsliv och akademi. Politiken och näringslivet har helt olika roller och det är viktigt att mötas för att få ökad förståelse och dialog sinsemellan. Därför ska fler branschspecifika mötesplatser etableras mellan näringslivet och politiker. Genom samarbete mellan näringsliv, akademi och offentlig sektor stärks Göteborg som innovationsmotor. När staden kraftsamlar genom att satsa på testbäddar och innovationsutveckling stärks Göteborgsregionens exportmarknad och företagets produktivitet ökar. En särskild satsning på småföretags delaktighet ska genomföras. Det är viktigt att Göteborgs stad fortsätter vara en stark arena för forskning och utveckling och är proaktiva i att efterfråga nya innovationer och att skapa nya testmiljöer.

Uppdrag

- BRG får i uppdrag att samla Göteborgs stads arbete med tillståndsansökningar på en digital plattform för att skapa en väg in och underlätta för stadens företagare.
- BRG får i uppdrag att underlätta för marknadsplatser för småföretagare att etablera sig.
- BRG får i uppdrag att främja branschspecifika mötesplatser där företagare och politiker kan etablera nätverk och kontakter.
- BRG får i uppdrag att fortsätta arbetet med Green City Zone.
- BRG får i uppdrag att, i samverkan med Exploateringsnämnden, verka för mer byggbar industrimark, både genom ny mark och förtätning av befintlig.

Kluster – Turism, kultur och evenemang

Göteborg & Co är moderbolag inom klustret Turism, Kultur och Evenemang (TKE) där Liseberg AB, Got Event AB och Göteborgs Stadsteater AB ingår. Under de senaste åren har besöksnäringen förändrats vilket medför att klustret successivt behöver förändra sina verksamhetsmodeller.

Klustret kan inte skapa destinationens attraktionskraft på egen hand. Den uppstår i samarbete mellan flera olika parter. Besöksnäring, fastighetsägare, akademi, näringsliv och kommunala verksamheter är med och bidrar. Idag finns det ett förändrat synsätt på besöksnäringen. Med ett ökat fokus på hållbarhet utifrån de tre dimensionerna, vilket medför att arbetet med grön omställning och sociala och kulturella värden får mer fokus.

Kommunfullmäktiges inriktning för klustret

Fler och fler besökare som kommer till Göteborg efterfrågar ett hållbart besöksmål. Därför krävs ett högt engagemang och innovativt förhållningssätt hos hela besöksnäringen där Göteborg & Co behöver ta en mer aktiv roll i att utveckla och stötta aktörerna. Många fristående aktörer inom kultur- och evenemangssektorn anser att det är allt för administrativt betungande och svårnavigerat att få tillstånd för event i Göteborg. Göteborg & Co behöver tillsammans med andra delar av staden arbeta aktivt för att undanröja hinder och skapa en mer positiv syn på den här typen av initiativ. Framtidens destination Göteborg ska vara attraktiv, välkomnande och hållbar och ha beredskap att anpassas efter förändringar i omvärlden.

Centralt för klustret är att utveckla hållbara evenemang och upplevelser. Hållbarhetsarbetet står i fokus för alla fyra bolag. Genom att ligga i framkant inom den gröna utvecklingen skapas attraktionskraft. Ett sätt att utveckla Göteborg som besöksmål är genom innovation och nytänkande. Göteborg & Co ska tillsammans med BRG ta fram olika former av testbäddar för att utveckla upplevelseindustrin. Göteborgs Stadsteater ska öka tillgängligheten till sin verksamhet, bredda publikunderlaget och vara en betydelsefull aktör inom svensk teater för såväl klassiska som moderna och nyskrivna pjäser.

Bolagen inom TKE-klustret har under flera år bland annat delat ut gratis årskort till Liseberg till alla förtroendevalda i kommunfullmäktige och erbjudit toppolitiker i staden gratis inträde till populära konserter och evenemang. Under 2024 ska detta inte längre erbjudas. Som politiker i Göteborgs stad kan den som vill själv betala sitt inträde som alla andra göteborgare eller avstå från att delta.

Musik-, kultur- och nattlivet är en kreativ motor för hela Göteborg. Men staden behöver bli bättre på att ta tillvara aktörernas potential. För att skapa goda förutsättningar för nattklubbar, livescener och evenemangsarrangörer får Göteborg & Co i uppdrag att göra en inventering för att få en bättre bild av vilka värden som finns, vad som saknas och en grund att skapa en ännu mer attraktivt Göteborg framöver. Inventeringen ska genomföras genom den internationella modellen Creative Footprint så att Göteborg kan jämföra sig med andra städer runt om i världen. Creative Footprint är också ett verktyg för att mäta nattlivet och kulturaktivitetens inverkan på städer.

Uppdrag

- Göteborg & Co får i uppdrag att förverkliga Göteborgs Stads program för destinationsutveckling 2022–2030.
- Göteborg & Co får i uppdrag att tillsammans med BRG ta fram förslag på olika former av testbäddar för att utveckla upplevelseindustrin.

- Bolagen inom klustret får i uppdrag att sluta dela ut gratis inträden till nöjesparker och andra evenemang där allmänheten vanligtvis betalar själva.
- Göteborg & Co får i uppdrag att genomföra en inventering av nattklubbar, livescener och evenemangsarrangörer med flera genom att använda sig av modellen Creative Footprint.

Ekonomisk sammanställning

Resultaträkning

Resultaträkning	2024	2025	2026
Verksamhetens intäkter, exklusive realisationsvinster	10 732 880	10 966 600	11 210 600
Realisationsvinster	700 000	700 000	700 000
Verksamhetens kostnader	-50 001 380	-50 704 700	-51 764 100
Avskrivningar	-2 500 000	-2 700 000	-2 900 000
Verksamhetens nettokostnader	-41 068 500	-41 738 100	-42 753 500
Skatteintäkter	36 365 000	38 503 000	40 607 000
Generella stadsbidrag och utjämning	4 792 500	4 343 400	4 073 600
Finansiellt netto exklusive utdelning	-230 000	-262 000	-332 000
Utdelning	270 000	150 000	150 000
Årets resultat	129 000	996 300	1 745 100

Balanskravsutredning

Balanskravsutredning	2024	2025	2026
Åretsresultat (ovan)	129 000	996 300	1 745 100
Avgår samtliga realisationsvinster	-700 000	-700 000	-700 000
Åretsbalanskravsresultat före ianspråktagande/avsättning till resultatutjämningsreserv	-571 000	296 300	1 045 100
Medel till resultatutjämningsreserv	-	-	-
Medel från resultatutjämningsreserv	571 000	-	-
Årets balanskravsresultat	0	296 300	1 045 100

Resultatutjämningsreserv

Resultatutjämningsreserv	2024	2025	2026
Ingående balans	5 613 000	5 042 000	5 042 000
Medel till RUR	-	-	-
Medel från RUR	-571 000	-	-
Utgående balans	5 042 000	5 042 000	5 042 000

Balansräkning

Balansräkning	2024	2025	2026
Tillgångar			
Anläggningstillgångar	109 335 171	119 186 371	129 741 100
Varav materiella	53 407 171	56 766 371	59 580 100
Varav finansiella	55 928 000	62 420 000	70 161 000
Omsättningstillgångar	12 500 000	12 500 000	12 500 000
Summa tillgångar	121 835 171	131 686 371	142 241 100
Eget kapital, avsättningar och skulder			
Eget kapital	36 129 000	37 125 300	38 870 400
Varav årets resultat	129 000	996 300	1 745 100
Varav resultatutjämningsreserv	5 042 000	5 042 000	5 042 000
Avsättningar	6 000 000	6 500 000	7 000 000
Långfristiga skulder	56 706 171	64 061 071	71 370 700
Kortfristiga skulder	23 000 000	24 000 000	25 000 000
Summa skulder	79 706 171	88 061 071	96 370 700
Summa eget kapital, avsättningar, och skulder	121 835 171	131 686 371	142 241 100

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalys	2024	2025	2026
Löpande verksamhet			
Årets resultat	129 000	996 300	1 745 100
Ej likviditetspåverkande poster	2 550 000	2 750 000	2 950 000
Kassaflöde löpande verksamhet	2 679 000	3 746 300	4 695 100
Investering			
Investeringar (netto)	-4 700 565	-5 609 200	-5 263 729
Förändringar likvida medel investering	-4 700 565	-5 609 200	-5 263 729
Finansiering			
Nyupplåning	7 794 565	8 354 900	8 309 629
Ökning/minskning långfristiga fodringar	-5 773 000	-6 492 000	-7 741 000
Delsumma finansiering	2 021 565	1 862 900	568 629
Årets kassaflöde	0	0	0

Investeringar nämnder

Investeringar nämnder (mnkr)	2021	2022	2023	2024	2025
Idrotts- och föreningsnämnden netto	-291	-357	-446	-494	-967
<i>Varav reinvestering</i>	<i>-134</i>	<i>-129</i>	<i>-181</i>	<i>-220</i>	<i>-245</i>
Kretslopp- och vattennämnden netto	-623	-648	-1 354	-1 451	-1 535
Vatten- och avlopp netto	-620	-640	-1 075	-1 239	-1 429
<i>Varav reinvestering</i>	<i>-163</i>	<i>-146</i>	<i>-235</i>	<i>-315</i>	<i>-414</i>
Avfall netto	-3	-3	-15	-46	-66
<i>Varav reinvestering</i>	<i>0</i>	<i>-1</i>	<i>-1</i>	<i>-1</i>	<i>-1</i>
Skyfall netto	0	-1	-14	-20	-40
<i>Varav reinvestering</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Tekniskt vatten netto	0	-4	-250	-146	0
<i>Varav reinvestering</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Stadsfastighetsnämnden netto	-1 965	-1 981	-2 654	-2 964	-3 141
<i>Varav reinvestering</i>	<i>-517</i>	<i>-884</i>	<i>-923</i>	<i>-1 104</i>	<i>-1 111</i>
<i>Investeringsinkomster</i>	<i>10</i>	<i>1</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Stadsmiljönämnden netto	-893	-781	-1 250	-970	-1 206
<i>Varav reinvestering</i>	<i>-429</i>	<i>-461</i>	<i>-617</i>	<i>-561</i>	<i>-601</i>
<i>Investeringsinkomster</i>	<i>432</i>	<i>127</i>	<i>95</i>	<i>180</i>	<i>36</i>
Exploateringsnämnden netto	-213	-165	-441	-602	-940
<i>Varav reinvestering</i>	<i>0</i>	<i>-3</i>	<i>-2</i>	<i>-4</i>	<i>-4</i>
<i>Investeringsinkomster</i>	<i>38</i>	<i>111</i>	<i>203</i>	<i>378</i>	<i>422</i>
Krisberedskap (kommuncentralt) brutto	0	0	-10	-120	-120
<i>Varav reinvestering</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Totalt kommunen					
Investeringar brutto	-4 465	-4 171	-6 453	-7 158	-8 367
<i>Varav reinvesteringar</i>	<i>-1 244</i>	<i>-1 624</i>	<i>-1 959</i>	<i>-2 205</i>	<i>-2 376</i>
<i>Investeringsinkomster</i>	<i>479</i>	<i>239</i>	<i>298</i>	<i>558</i>	<i>458</i>
Investeringar netto	-3 985	-3 932	-6 155	-6 601	-7 909

Exploateringsvolym (mnkr)	2021	2022	2023	2024	2025
– nettokostnader					
Exploateringsnämnden netto	559	266	-65	575	1 945
Exploateringsutgifter	-663	-1 054	-1 520	-2 210	-1 945
Exploateringsinkomster	1 222	1 320	1 445	2 785	3 890
Kretslopp- och vattennämnden utgifter utbyggnad VA	-70	-88	-120	-120	-140

Kommuncentrala poster

Kommuncentrala intäkter (tkr)	2024
Skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning	
Kommunalskatt 21:12	36 365 000
Summa skatteintäkter	36 365 000
Kommunalekonomisk utjämning med mera	
Inkomstutjämning	3 164 000
Kostnadsutjämning	-1 435 000
Regleringsbidrag/avgift	1 728 500
LSS-utjämning	368 000
Fastighetsavgift	967 000
Summa kommunalekonomisk utjämning med mera	4 792 500
Summa Skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning	41 157 500
Övriga kommuncentrala intäkter	
Statsbidrag maxtaxa	112 000
Finansiering VGR Stadsteatern	61 180
Inkontinenshjälpmedel	12 500
Tomträttsintäkter	453 200
Schablonmedel flyktningmottagning	94 000
Summa övriga kommuncentrala intäkter	732 880
Reavinster (medräknas ej i balanskravsresultatet)	
Reavinster exploateringsverksamhet	600 000
Reavinster vid försäljning av anläggningstillgångar	100 000
Summa reavinster	700 000

Kommuncentrala kostnader (tkr)	2024
<i>Beredskap särskilda ändamål</i>	
Beredskap för nämndernas användande av eget kapital	200 000
Kommuncentral riskpott investeringsrelaterade driftskostnader	30 000
<i>Budgeterade kostnader för särskilda ändamål</i>	
Revisorskollegiet	41 516
Indexering infrastrukturella avsättningar	6 300
Bidrag politiska partier	33 530
Lindholmen Science Park grundfinansiering	3 000
Lindholmen Science Park Visual Arena	3 200
Johanneberg Science Park	2 000
Göteborgs Symfoniker bidrag	2 500
Win Win Gothenburg Sustainability Award	1 500
Kommunövergripande avgifter	65 120
Räddningstjänsten brandvatten	4 340
Medlemsavgift räddningstjänsten	394 200
Pensioner räddningstjänsten	98 100
Stärkt klimatanpassning	10 000
Samordningsförbundet	15 930
Pensionskostnader	4 205 000
Finansiering via intern pensionsavgift	-2 530 000
Evakuerings- och omställningskostnader	100 000
Krisberedskap och civilt försvar, förmågehöjande åtgärder	8 000
Arenauppdraget	5 000
Kapitalkostnader (regleras månadsvis via avrop idrott- och föreningsförvaltningen och stadsmiljöförvaltningen)	836 000
Ordförandeskap STRING	500

Poster som hanteras genom beslut av andra nämnder/styrelser	2023
Medel som hanteras genom beslut av Miljö- och klimatnämnden	
Klimatkontrakt	700
Medel som hanteras genom redovisning i kommunstyrelsens uppföljningsrapporter	
Extern visselblåsarfunktion	700
Personal- och kompetensförsörjning	20 000
Medel som hanteras genom beslut av Kretslopp- och vattennämnden	
Dagvatten och skyfall	5 000
Utökad skattefinansiering för Kretslopp- och vattennämndens skyfallsarbete	5 500
Kretslopp och vatten västsvenska paketet	2 000
Skattekollektivets eventuella övertagande av ekonomiskt ansvar för nedlagda deponier	1 000
Kapitalkostnader Skyfall	1 200
Driftskostnader tillkommande anläggningar (skyfall)	200
Utredning marin återvinningscentral	1 000
Medel som hanteras genom beslut av Stadsmiljönämnden	
Enkelt avhjälpna hinder	20 000
Medel som hanteras av Socialnämnd centrum	
Beredskap för ökade kostnader för temporära bostäder	3 000
Medel som hanteras genom beslut av Exploateringsnämnden	
Beredskap för ökade kostnader för temporära bostäder	16 000
Näringslivsfrämjande åtgärder	
Avropas av Citysamverkan	1 000
Trygghetsfrämjande åtgärder	
LOV 3 områden (avropas av Kommunstyrelsen)	30 000
Förstärkt kamerabevakning (avropas av Stadsmiljönämnden)	5 000
Samverkanslokal (avropas Kommunstyrelsen och Socialnämnd Centrum)	1 500
Summa kommuncentrala kostnader för särskilda ändamål	3 649 457

Finansiella kostnader och intäkter (tkr)	2024
Utdelning	
Allmän utdelning	270 000
Summa utdelning	270 000
Koncernbanken	
Ränteintäkter bolag	1 259 000
Räntekostnader	-1 475 000
Övriga finansiella poster	-14 000
Finansiellt netto kommunen exklusive utdelning	-230 000
Internränta nämnder	850 000
Resultat koncernbanken	620 000

Kommunbidrag nämnder

Kommunbidrag nämnder	2024	2025	2026
Exploateringsnämnden	125 670	128 690	131 970
Förskolenämnden	4 886 750	4 994 380	4 986 280
Grundskolenämnden	9 830 420	10 041 490	10 167 370
Idrotts- och föreningsnämnden	593 050	611 820	646 550
Kommunledningen	389 900	393 480	403 920
Kretslopp- och vattennämnden	0	0	0
Kulturnämnden	705 220	711 570	730 080
Miljö- och klimatinämnden	109 540	106 110	108 930
Nämnden för Arbetsmarknad och vuxenutbildning	771 100	778 450	793 640
Nämnden för Demokrati och medborgarservice	101 620	95 930	98 560
Nämnden för Funktionsstöd	5 471 370	5 712 360	5 980 430
Nämnden för Inköp och upphandling	8 000	4 000	4 000
Nämnden för Intraservice	28 200	28 540	29 550
Socialnämnd Centrum	1 319 090	1 338 430	1 375 410
Socialnämnd Hisingen	1 284 710	1 309 060	1 348 100
Socialnämnd Nordost	1 801 500	1 835 020	1 889 250
Socialnämnd Sydväst	822 620	837 650	862 260
Stadsbyggnadsnämnden	259 100	261 420	268 200
Stadsfastighetsnämnden	0	0	0
Stadsmiljönämnden	1 502 060	1 501 450	1 546 530
Utbildningsnämnden	2 677 160	2 765 930	2 897 010
Valnämnden	27 470	12 590	12 910
Äldre samt vård- och omsorgsnämnd	6 673 980	6 910 880	7 194 300
<i>Ekonomiska ramar för särskilda budgetposter</i>			
Arkivnämnden	24 850	25 070	25 720
Business Region Göteborg AB	33 260	33 560	34 430
Fastighetsnämndens transfereringar	68 000	68 000	68 000
Göteborg & Co AB	120 810	122 030	125 580
Socialnämnd Centrum studieförbunden	31 200	31 200	31 200
Överförmyndarnämnden arvoden	35 270	35 590	36 510
Totalt Kommunbidrag nämnder	39 701 923	40 694 703	41 796 693